

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölveteték 's pontosan közöltetik.

A' félévi előfizetés közelegetével szives tisztelettel figyelmezteljük a' két haza főleg távolabb vidéki t. cz. közönségét, hogy ezentul is m. Széchenyi István gr. ur együttmunkálása mellett megjelenendő testvér lapjaink 2dik félévi folyamára az előfizetés az eddigi marad, t. i. postán és Budapesten házhoz küldéssel boríték alatt 6, borítékalanul házhozküldve pedig 5 p. fr. külföldre, ugyszinte az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a' bécsi cs. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belföldre pedig az ország 's kapcsolatos részei minden kir. postahivatalnál, és nálunk Pesten uri-utca 453 sz. Trattner-Károlyiház első emeletén bármí biztos alkalom által vagy szorgalom- és gyoreskocsi utján.

A' J. és Társ szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: előléptetések; a' miskolczi kisdedovó intézet 's azzal rokonok Sontagh Gusztáv-tól. Országgy. közlem.: a' 20d. v. is jun. 1sői ker. ülés folytatása az orsz. sérelmek 's kívánatok ügyében; a' jun. 3kai 207d. ker. ülés határozati; 208 és 209d. ker. ülésb. a' polgársági qualificatiók iránti heves viták a' b—di követ módosítást javaslo velős beszédével, 's erre következett tanácskozással; a' post városi gyalog polg. kétszázad tisztikara; adakozások az iparegyesületre; medárdi vásár sikere; kisdedovási ügy; Mármaros, és Hont közgyűlései 's illetőleg követutasításai; Temesvári tisztújítás eredménye.)
 Spanyolország (A' madridi választásoknál a' ministerség győzött; vámvonat iránti határozat.)
 Anglia (O'Connell elítéltetése; etoni diák ünnepély; rosztatása Joinville kir. hg rüpiratának)
 Franciaország (Részletek Laffitte temetési ünnepélyéről.)
 Görögország (Az új ministerség nagyon gáncsoltatik.)
 Törökország (A' szultán utazása; Vuics és Petronievics; Sándor hg Topolában.)
 Ertesítő.

Magyarország és Erdély

A' nm. m. k. udv. Kinstár Martényi Ferencz, eddigi sóvári első mázsamesterhelybeli ellenőrré nevezte. Feszt Laj. ottani sóhivatali irnokot pedig szerszámvevővé; a' Sax Ignác keblebeli titoknokságra előléptetése által megürült fogalmazó hivatalt Grulich Vincez eddigi díjazott fogalmazó gyakornokra; továbbá a' eserveikai második osztályu kam. ispáni hivatalt André Emil előbb herezeg Odeschalehi család juhászati felügyelőjére; végre a' megürült aradi mérnökigazgató hivatalt Ságoly József eddigi országépítési főigazgatói rajzolóra ruházá.

A' miskolczi kisdedovó intézet 's több másról.

Van egy megye hazánkban, melyet „paradicsomnak“ neveznek: paradicsom Borsod 's melly ezen nevet valósággal meg is érdemli. Az al- és felföld közt fekvővén, egyesíti keblében mind kettőnek szépségeit 's áldásait: kövér Tiszától táplált sík egy része, mint hajdani Atekköz rónáji; sziklás bércektől körzött völgyek a' másik, Schweiz magaslatl tájékihoz hasonló. És e' rónákon és e' völgyekben magyar nép lakik, még szilaj ugyan 's egy részben azon kaczagányos apákhoz hasonló, kik nyugati 's déli Európát zsákmányolák, de melly, ha egykor a' polgárisodás napja ráderül, nemesbülve, a' magyar nemzet egyik legjelesebb része lehet. E' nép közt pedig az uri rend lelkes és hazafiai érzésű, felbuzdul honunk ügyei mellett, sőt maga részéről is sokat indítványoz, sokba kap és sokat létesítne, kivált, ha — velem együtt több pénze volna! De bezzeg ez a' bökkenő, és pedig, mint látjuk, paradicsom Borsodban szintugy mint hazánk akármely más épen nem paradicsomi megyéjében, mert a' fogyatkozás e' tekintetben közönséges, és ha rajta rövid idő alatt egy tudós hazánkfával szólva „nemzeti elszántsággal nem segítünk, földbirtokosink ugy járnak mint ős apánk Ádám: a' csőd lángkardu anygala kihajtja paradicsomaikból.

E' paradicsomi megyében pedig Miskolcz a' fő és székváros. Nevezetes egy hely, nemcsak azért mivel a' felföldnek legnépesebb 's legtöbb ipart és kereskedést üző tiszta magyar ajku városa, hanem azért is, mert fekvésénél fogva a' felföldet az alfölddel összeköti, mindig járható utakkal bir 's piacza a' magyar és tót népség termék ei és iparczikkei kölcsönös kicserélésre szolgál, műhelyei pedig és iskolái a' felföld tót-német népségének magyarítására. Hazánkban, hol sok az elkülönlés, itt ott több összpontosításra kellene munkálnunk; az egész hazára nézve Pest volna a' hely, a' felföldre Miskolcz, 's nemcsak ipar és kereskedés hanem nemzetisedés tekintetben is. A' tót-német mesterlegények már eddig is ide vándorlának magyarul tanulni 's így a' tót-német diákok is. Ezentul pedig nemzeti nyelvünkre több szükség leendvén, bizonyosan még számosabban látogatandják meg Miskolczot. Valóban ezen várost a' nemzetisedés és nemzeti művelődés góczává kellene ten-

nünk, a' sárospataki collegium ide volna átteendő 's az ágostai hitvallásuaknak a' gömöri 's osgyáni iskolák helyélt, itt egy hatalmas gymnasiumot kellene felállítaniok, ha már a' két protestans felekezet iskoláira nézve Pesten és itt egyesülni nem akar, mit már azon tekintetből is ohajtanék, mivel a' miskolczi egyesült intézet olvasztó kohul szolgálta a' sok felföldi különböző nyelv és népség egyesítésére. Igen ám, de ennek is foganatosítására pénz kell, megint pénz'sez mint mondám, sem nekem, sem Borsoduak, sem a' hazának nincs. Azért barátim, az egekre kérlek benneteket, ha pénzről szolok, ne beszéljetekek szellemi és erkölcsi érdekekről, ezeket sem mozdíthatni elő pénz nélkül; 's furcsa bölcseség az töletek, ha a' beteg sorvad 's csak anyagi orvosság segíthet rajta, hogy ti ekkor, épen ekkor szellemét akaratok nemesíteni. Ma holnap kiterül halotti ágyán 's ha megélhetném, titeket még mindig szellemi érdekekről hallanálak petyegni.

Kerítsetek tehát pénzt, mindenek előtt pénzt, de hogy anyagi érdekek egyoldalú szöszölőjának ne tartastok, ime magam is azonnal szellemiekről: művelődés 's nevelésről szolok, utóbb a' kisdedovásra átmenendő.

Eddigi egyik szerencsétlensége magyar népünknek az volt, hogy a' fő művelődési eszközben szűkölködött. A' német sőt a' tót is erre a' német irodalmat használta; a' magyar ellenben nemzeti irodalommal nem bírván 's latinul oktattatván, minekutána most élő latin irodalom nem létezik, minden művelési utból kiszorult. Nem csuda tehát, hogy a' magyar népség műveltségi tekintetben igen hátra maradt, mi olvasztó erejét az idegen elemekkel szemközt csökkenté. Ehhez járul nagyobb magyar városaink szerencsétlen fekvése. Debreczen, Szeged, Szabadka, Kecskemét, N. Kőrös 's a' t. ösz- 's tavaszkor hozzáférhetlen pusztákba vannak temetve 's elszigetelve a' világtól szellemileg panganak. Nem így Miskolcz; ezt, mint mondám, minden időben használható utak kötik össze a' hazával 's főleg Pesttel, mellynek egyik fő vonalán fekszik. E' mellett a' felvirágzó nemzeti irodalomban magyar népessége napjainkban már művelődési eszközt nyert, melly csudásan hat a' felső osztályokon keresztül egész a' műhelyekig. Ezt látni, tapasztalni kell, hogy az ember elhigye, mikép végre rájok is felderült a' világosság napja. De ha Miskolcz már fekvésénél fogva ipar, kereskedés és műveltség tekintetben felsőbb fokra emelkedhetik mint többi magyar városaink; ha újabb időben különösen műveltségre nézve a' magyar irodalomban eddig nem létezett eszközt is nyert: ugy tagadni nem lehet, mikép mind ezen szerencsés körülmények csak akkor szülhetnek lehető legnagyobb sikert 's eredményeket, ha a' lakosságtól 's Borsodmegye rendjeitől célszerűen használtatnak. Miskolcznak vannak iskolái, 's a' protestánsokéban már a' nemzeti nyelv alkalmaztatik oktatásra. Vannak leányiskolái is, de ezeket mind reorganisalni 's mint már érintém, hatalmas lábra kellene állítani a' leányiskolákat is, hogy ezek kivált a' felvidéki nemzeti műveltségre nézve annyira elhanyagolt tót 's német leányokat, kik itt számosan gyülekeznek össze, megmagyarosítva, rendeltetésük valóítására képesekké tehessék. Nevelés általtalában az, mi itt, mondhatni, még szükségesebb mint oktatás, mert kivált a' nép alsó osztályai igen nyeresek. Ezeket tehát szelidíteni, művelni, nemesíteni kellene 's ha azután Miskolcz szabad királyi várossá emelkedik 's mostani socialis zavarából kibontakozva, szilárd rendet szabadsággal 's műveltséggel párosít: akkor városaink közt elfoglalandja azon helyet, mellyre hivatva van 's a' hazának egyik gyöngye leend.

Nevelésről folyóiratokban már annyi szó volt, hogy itt mellékesen e' tárgyról csak egy pár eszmét közölhetek. Tudva van, mikép a' nevelésnek testet és lelket arányosan fejleszteni, képezni kell, aránylag szintugy szellemünk két oldalait az erkölcsit és értelmet. Fő fontosága kivált a' kisdedkor; szellemünk ekkor valóságos tabula rasa, mellyen minden hatás maradandó nyomothagy

maga után; testünk pedig puha viasz, minden forma elfogadására alkalmas. E' korban legélekenbben fejlődnek is, testünk 's lelkünk gyermek, azért örökös mozgásban, nyugtalanságban van, foglalkodtatni akar, hogy alkalmat's tárgya lehessen testi lelki erőit gyakorolva kifejtjeni. Szerencsés gyermek, ki ezen öntudatlanul működő korban értelmes szülék felügyelése alatt növekedhetik; mert ekkor vettettek meg lelkülete alapvonásai! „Mi válhatnék az emberből, mond Kant, csak akkor tudhatnok meg, ha felsőbb lények, ha angyalok, intéznék nevelését.“ Az első évek tulnyomó fontosságát belátva azért újabb nevelők mint p. o. Elias és Pestalozzi a' gymnastikát's lelki fejlesztést ugy szólván a' bölcsőtől kezdik, Rousseau pedig a' nevelés reformátora az erkölcsi és értelmi képezés elveit mennél korábban kívánja alkalmaztatni. Ha akarod, mond ő, hogy gyermeked jó legyen, tavoztasd el tőle a' rossz példát, mert ösztönszerűleg utánzás által képezi magát, és szoktasd mennél előbb jóra, az ember szokás állatja levén. Ha pedig kívánod hogy tanuljon, ébressz fel a' tudnivágást benne, tedd hogy kedve legyen a' tanulásra 's eléred czélotat. Brougham, Angliának kitűnő statusférfa, megvallá magáról, hogy harmadik évtől hatodikig tanult legtöbbet életében. De ha a' gyermeket első éveiben vesztére hagyjuk, ha mást nem lát mint szülőji rossz példáját, vagy utcán nő fel dudvamódra: mi válhatik azután belőle? Ha pedig tulságos aggodalomból a' szobából sem ereszkük ki's a' gyermek szűkeséges foglalatokodást 's mozgást nem találván, rosztara fakad 's kalitkájában mindent tör és ront, 's azután hogy csendes ülésre szoktaszuk, mint nálunk szokás, korán iskolába küldjük, hol természet elleni állásába beleérotetik, 's ha végre itt kinpadján természete fellázad 's vele a' tanulást, iskolát 's tanítóját annyira elutáltatja hogy mind hármat lehetségkép kerüli: mihez folyamodunk azután, ha ezt megtudjuk; mi által igyekszünk a' gyermek rossz akaratát's makrancosságát orvoslani? Boltal! Boltog egek! Baucher legujabb lóidomítási módszere, melly napjainkban olly egyetemi helyben hagyást nyer, még ez állat képezésénél is tiltja a' vessző- használatát; ha elenszegül, nem a' lovat, hanem az ügyetlen idomítót kárhoztatja, mivel ugrást tett leczkőiben, a' lótul azt kívánván, mire akarata 's ügyessége elegendőleg még nem ébresztetett 's képezve nem lön. 'S ha ez állatvilágban áll, ha az újabb idő már itt is kiküszöbölte a' bunkocratismust: türjük é ezt még mindig a' gyermekvilágban? Nem kellene é inkább az oktalanság ezen áldozatai ellen irányzott botot, az esztelen szülék, nevelők és oktatók felé fordítanunk, és pedig vastagabb végével?

Ezen oktalanságok eltávolítására a' kisdedovó intézetek találtattak fel, hol a' gyermekek nemcsak mind testi lelki kártól megóvatnak, hanem egyszersmind testi 's lelkiileg fejlesztetnek is. Értsük meg egymást jól. A' kisdedovó intézetek czélja nemcsupa ovás; az emberiség 's társaság czéljának a' növendékek koránsem felelnének meg, ha nyaktöréstől megmentetnének ugyan, de lelkeik parlagon hagyatva annyira elvadulnának, hogy utóbb a' töréstől megmentett nyakat kötélre kellene függeszteniünk. Az ovás tehát csak nemleges czél, a' fejlesztés az igenleges. De ez nem oktatás. Ez az elemi iskolában kezdődik. A' kisdedovó intézetben ellenben a' gyermek sebesen fejlődő örök de nem huzamos 's inkább játszó foglalkodást kívánó testi lelki erőji képző munkásságban tartatnak: a' test gyermekkorhoz illő gymnastika, a' lélek pedig szemlélhető ismeretek által, a' növendékek örökké változó szeszélyök szerint, szüntelen változásban. A' kisdedovó intézetek fontossága tehát a' kisdedkor fontosságán alapszik nevelési tekintetben. Ezen intézetek az iskola előkészítő műhelyei, hol a' gyermekek tudnivágya, kedve a' tanulásra fölébresztetik 's tehetségeik annyira kiképeztetnek, hogy komolya b b tárgy ak felfogására is alkalmasak lehessenek. A' kisdedovó intézet tehát az iskolának kezdete, kiegészítő része. Itt veszi eredetét a' nyilvános nevelés, 's teljesen rendezett országban iskolának kisdedovó intézet

nélkül nem is kellene találni. Át is látják ezt hazánk több nemes érzésű fiait 's Pesten kisdedovokat képező intézetet állítottak fel, hazafui buzgalma b. Wesselényi Miklósunk pedig hatalmas szavát ez ügyben nem egyszer hallatá már. A' dolog tehát meg van kezdve, alapja megvetve; azonban még sem nyert oly előmenetelt, mint azt az ügy szentsége kívánna; a' kisdedovó intézetekkel is csak úgy vagyunk mint többi nemzeti intézetinkkel, mert — mert — megint nincs pénzünk! O politikai idealisták, kik mindig csak szellemi érdekekről petyegtek, segítségetek itt, ez saját pályátok tére. A' német philosophiai ideologok semmiből szerkesztik az egész világot, te remtsetek ti semmiből legalább kisdedovó intézeteket. (Vége köv.)

Országgyűlési közlemény.

(A' 206. ker. ülés folytatása június 1jén az orsz. sérelmek 's kívánatok tárgyában.)

7. A' honi ipar és gyárak virágoztatása 's pártolása tekintetéből a' magyar ezredek számára szükséges kelmék, a' mennyiben azokat minőségre mennyiségre és ár-ra nézve a' honi gyárak kiszolgáltathatják, kizárólag ezektől vásároltassanak. Vélemény: E' kívánatot az 1765: 24. t. cz. tartalmára hivatkozás mellett fölterjesztendő. Végzés: Elfogadtatik.

8. Az aldujai tartományokhoz hazánknak történeti jogokon nyugvó birhatási igényei levén, azok visszacsatolatlására iránt ő Fels. alázatosan kéressék meg 's egyszersmind arra, miszerint hatalmas befolyását eziránt a' diplomatiái mérlegbe hazánk érdekében vetni méltóztassék, hogy az orosz hatalomnak azon részekben tapasztalt terjedése gátoltassék. — Vélemény: Miután ezen tárgy mult év júli. 12k. fölterjesztett válasz-felírásban ő Fels. legmagasb figyelmébe általánosan már ajánlatott, tekintve ennek nagy fontosságát, a' küldöttség azt itt is felterjesztendőnek véli.

9. Magyarországi tűz-és jégkármentesítő társaság felállítása eszközöltessék. — Vélemény: Mint az egész hazára nézve igen érdekes, az orsz. RR. figyelmébe ajánlatik. — Végzés: innen kihagyandó 's maga helyére sorozandó. 10. Azon orsz. biztosság, melly az orsz. tól, jelesen Szepes megyétől elesett és Galicziához csatolt résznek visszakapcsolatlása végett az 1825ki országgyűlésről kiküldetett és az irományokban előfordult némely akadályok 's hiányok miatt félbenzakadt munkálata iránti jelentését még az 1830ki országgyűlésen bemutatva, munkálatlának végbevitelére utasítottatni kívántatik. — Vélemény: Ezen igazságos érdekű kívánatot különös figyelmet érdemlő és pártolandó. — Végzés: Elfogadtatik. 11. Az 1635: 79ki t. czikk nyilvánosan foglaltatván, hogy a' k. k. összehívólevelek az országgyűlés kezdete előtt hat héttel a' t. hatóságokban kihirdettesse; miután a' k. k. meghívóleveleknek jelen országgyűlés előtt később történt szétküldetése, az előidézett törvény teljesítését a' törvényhatóságoknál lehetlenné tévé, annak jövődörei orvoslása kívántatik. — Vélemény: Jövendőre nézve orvoslás végett fölterjesztendő. — Végzés: Elfogadtatik.

12. Ő Fels. aziránt kéressék meg, hogy azon pénzékek, mellyeknek folyami értéke a' névszerintnél kevesebb, beváltását, egyszersmind a' magyar forintok kiegszítésére, azoknak beváltási folyam szerinti veretését megparancsolni méltóztassék. — Vélemény: Elintézés végett ajánlandó. — Végzés: Elfogadtatik.

13. Panasz a' csempészetnek a' harminczadi tisztég 's illetőleg a' k. kincstár által lett illetlen 's törvénytelen megfenyítése, ugyszinte a' sőtisztég ellen indított pernek felsőbbparancsali megsemmítése iránt. — Vélemény: Ezen előadásnak a' kamra biráskodására vonatkozó része azelőleges sérelmek közt felterjesztve levén, egyébiránt azon esetet, hogy a' megyei tisztü ügyész által a' sőtisztég ellen indított per felsőbb parancsoknál fogva megsemmisített 's így az igazság törvényes biró által leendő kiszolgáltathatásának útja elzárattott, sérelemnek tekintendő 's orvoslás végett fölterjesztendő. — Végzés: Itt is, az előleges sérelmeknél is felterjesztendő. 14. Az 1840: 6ik t. cz. 9ik szakasza világos tartalma ellenére azon új iskolában, melly a' bánági végvidékben keblezett pancsovai katonai város tanácsa által 1842dik évben felállítottott, a' magyar nyelvtanítás egészen elmulasztatik. — Vélemény: Felterjesztendő. — Végzés: Elfogadtatik.

15. Az oláh tanítókat képező aradi iskolában a' magyar nyelvet tanító egyed fizetéssel látassék el. — Vélemény: Figyelemmel az 1836ki 3ik t. cz. 5ik §a tartalmára, felterjesztendő. — Végzés: Elfogadtatik.

16. A' kir. áskusra szállott javak a' törvény által rendelt célra fordítottassanak; a' kir. adományok pedig ő Fels. által csak érdekért és pedig kisebb részekre felosztva adassanak. — Vélemény: A' kir. adományok

a' fenálló törvények szerint is érdekért adandók levén, e' részben új törvény hozatala nem szükséges; egyébiránt a' kívánatot, mint az 1830ki 7ik t. czikk 12. szakaszával összehangzó, felterjesztendő. — Végzés: Elfogadtatik. 17. Azon zsarlásoknak, mellyek az orosz birodalmi római katolikusokon elkövetettek, orvoslása eszközöltessék. — Vélemény: Ő cs. kir. fels. alázattal megkéretendő az iránt, hogy az előtte legbölcsebben tudva levő körülmények közt az orosz birodalmi római kath. vallásuakra legkegyelmeseb figyelmét kiterjeszteni 's sorsuk enyhítését hathatós közbenjárásává eszközölni méltóztassék. — Végzés: Elfogadtatik.

18. Minden magyar tanodában gyors-írói tanítószék állíttassék fel. — Vélemény: Pesten felállítandó gyorsírói tanítószék a' haza szükségéinek megfelelően: illy értelemben e' kívánatot felterjesztendő. — Végzés: Elfogadtatik.

19. Mivel a' forgásban levő papiros-pénzek közö gyakran igen mesterségesen utánzolt, 's mások és kivált az írást, betűket és jeleket nem ismerő köznép által, az igazaktól megkülönböztetni nem tudott darabok csuszának, 's ezek a' megyék fölírására is másokkal nem cserélhetnek fel: az ausztriai nemzeti bank, melly oly semmi belső értékkel nem biró papirost bocsátott forgásba, mellyet mások is ügyesen utánozni tudnak, a' forgásba keveredett hamis papiros-pénzekért minden esetre eleget tenni annyival inkább tartozzék, mivel az ország igaz értékű és mértékű arany és ezüst pénznél egyebet, valóságos pénznek mindedig törvényesen el nem ismert, a' m. királyi Helytartótanácsához többször ismételt felírások után is nem az illy bankcédulákra met-szelt érték szerint váltattak be csekély hiányosságuk esetében, a' lakosok tetemes kárára. Ehez képest rendelkezés tétessék, hogy ha a' hasonló céduláknál értékű és rendszoros számuk és az aláírás épségben vagyon, azok teljes értékükben be is váltassanak, sőt akkor is, mihelyt több mint fele bemutatatik. — Vélemény: Hasonló panaszok az 1840ki apr. 15ki felírás mellett az 150 osztály 10ik 's illetőleg Vdik osztály 13ik pontjában már felterjesztve 's ugyanazon hónap 29kén kiadott k. válaszbán is érintve levén, az e' részbeni további tárgyalás a' k. válasz feletti tanácskozás folytatására tartozik; a' m. királyi Helytartótanácsnak a' k. válasza iránti kívánatokat illeti, ezek olly kéressel fölterjesztendők, miszerint ő Felsége a' bemutatott károsodásokra nézve igazságos elégtételt szolgáltatni, egyszersmind pedig jövődörei 's minden egyes esetben ennek megtartását rendelni méltóztassék. — Végzés: Elfogadtatik.

20. Varasd megyében bizonyos Mixich-féle vagyonszámlázására nézve 1836: 14. t. cz. értelmében rendelt választmány ebbeli eljárásában k. udv. parancs által gátoltatott; szinte Hersching-féle vagyonszámlázására nézve is történt hason eseti gátlásból eredett sérelem. — Vélemény: az 1791: 12dik t. cz. nél fogva is sérelmes; felterjesztendő. Végzés: Elfogadtatik.

21. Temesvár városban Truits Károly nyugalmazott kapitány után hátramaradt érték kezelését a' katonai hatóság igényelte, 's ámbár ugyan a' nevezett város, az 1830: 9ik t. czikk rendelkezéséhez ragaszkodva a' kérdéses vagyonszámlázást a' katonai hatóságnak át nem engedte; mindazáltal, hogy a' törvény kétes értelmére nézve mind a' polgári és katonai hatóságok, mind magok a' polgári (ugymint megyei és városi hatóságok) közt is támadni szokott kérdések és surlódások jövődörei eltávoztassanak, az érintett t. czikk fölvilágosítását eszközöltetni kéri. — Vélemény: Hasonló panaszok az 1840ki apr. 15kén — a' sérelmek és kívánatok 150 osztálya 6ik pontjában — fel levén terjesztve, azonban még eddig azon pontról nézve kir. válasz nem érkezvén, ezen újabb panaszok fölterjesztése mellett ő Fels. kegy. kir. válaszában kiadása végett alázattal megkéretendő, — Végzés: Elfogadtatik.

22. Vas gyve keblében helyezett Szent-Gotthárdon levő ciszterci szerzet Ausztriában lakó sz. keresztü apáttól független legyen 's attól teljesen választassék el. — Vélemény: E' kívánatot az 1827ki, nemkülönbön 1839ki országgyűlésből is, jelesen az 1836ki mart. 28ról fölterjesztettek közt 150 osztály 30ik pontjába foglaltatván, ennek teljesítése végett ő Fels. ujlag alázattal megkéretendő. — Végzés: Elfogadtatik.

(A' jun. 3kai kerületi ülés határozati.) A' 44 §nál a' jegyző nem az „ideiglenes“ szóban találta a' tárgy velejét, hanem abban, hogy egyedül hivatalos v. szolgálati viszonyaiknál fogva ott laknak; mert ezen körülmény által nincs elérve a' letelepülés főcélja, hogy t. i. a' letelepült egyed existenciája gyökerét a' város existenciája gyökerével egyesíteni akarja. Közelítés végett azonban elhatározottatott, hogy a' rendi szerkezetből azon tétel „míg hivatalos viszonyaik 'stb.“ kihagyas-

sék. Az 54 §. függőben tartatott, míg az 59 §. elvéről nem rendelkeznek, de miután arra kerülvén a' sor, elve nem fogadtatott el, ezen szakaszt is hasonló sors érte. Az 56 §. több követ ellenvéleménye daczára elfogadtatott, kiknek egyike annak elfogadásában következetlenséget látott 's azon harapozó dívatot veszélyesnek állítá, hogy elein az elvtől üttetik el magokat 's csak némely conditiokat tartanak fen magoknak, később aztán ezen föltételektől elesnek; a' statarius jogtul oly könnyen nem állhatni el a' nélkül, hogy e' tábla az egész nemzet iránti kötelessége ellen ne vélsen. Megmutattatván azonban, hogy itt nem szabályról, hanem határozatról van szó, 's az ellenvéleményű követ aggodalma csak onnan származván, hogy a' statutum és határozat közti különbségről fogalmi nem egészen tiszták, az elfogadás felkiáltás által jelentetett ki. Ellenben az 54 §ban javasolt módosítást mint a' felelősség elvére veszélyeztetőt a' RR. nem fogadták el 's ezen határozat következtében az 56at sem. Az 58 §b. javasolt 6 hónapot elfogadván, az 59. §. hosszabb vitatkozásokra nyújtott alkalmat. Megegyeztek ugyan a' RR. azon észrevételben, miszerint a' FRR. sem igazsággal, sem méltányossággal megegyeztetni nem tudják, hogy olly szabályok is, mellyek tán igazságtalanok, törvénybe ütközök, vagy mások jogait sértők, csak azért, mivel az illető tisztviselő hanyagsága vagy bármi körülmények miatt az azokra kiadandó felsőbb rendeletek a' kiszabott határidő alatt meg nem érkeznek, azonnal törvényesíttessenek, de hogy ne is hatassanak végre, abban már a' t. hatóságok iránti praesumptióból, hogy törvénytelen szabályt hozni nem fognak, meg nem egyeztek, annál inkább, miután tapasztalás szerint a' felsőbb helybenhagyás néha évekig is elmarad; azért is szavazás következtében a' szerkezetből „jóváhagyottnak tekintetik“ helyett mint czélszerűbb „végrehajtathatik“ tétetett. Egy megyei követ indítványa hogy illy es a' n a' k i d e j é b e n h e l y b e n n e m h a g y o t t s a b á l y a' v á r o s a t t a l o r s z á g s z e r t e k ö z h i r r é t e t t e s s é k, m i k é p e' s z e r i n t a z i l l e t t t. h a t ó s á g o k ' s e g y e d e k a n n a k n e t a l á n i k á r o s h a t á s a e l l e n o v ó l é p e s e k e t t e h e s s e n e k, e l l e n m o n d á s n é l k ü l e l f o g a d t a t v á n; e l l e n b e n e g y m á s i n d í t v á n y, h o g y t. i. a' h e l y b e n h a g y á s e l k é s t e u t á n v é g r e h a j t o t t s a b á l y r a n é z v e f e n m a r a d a' H e l y t a r t ó t a n á c s n a k k é s z b b i n t é z k e d é s i j o g a, s z i n t e s z a v a z á s k ö v e t k e z t é b e n e l m o l l o z t e t t e t t. V i t a k o z á s f o l y t á b a n t ö b b s z ó n o k á l l í t á t, h o g y a' k é s z b b i v é g z é s e k k ö v e t k e z t i b e n a' v á r o s o k s t a t a r i u s j o g a m e g m e n t h e t l e n n ü l m e g r o n t a t o t t; m i a z o n b a n m á s o k a l t a g a d a t a t v á n, m i n d e r r ö l, m i n d a' s z a v a z á s i k é r d é s e k m i k é p e n a l k o t á s á r ó l h o s s z a s v i t á k t á m a d á n a k. A' v á r o s h a t ó s á g á r ó l t e t t f ő r e n d i é s z r e v é t e l „h o g y k e l l ö r e n d a' v á r o s b a n c s a k u g y l e s z f e n t a r t h a t ó, h a a n n a k b ü n t e t ő é s r e n d ö r i h a t ó s á g a h a t á r i n b e l ü l k ü l ö n b s é g n é l k ü l m i n d e n b i r t o k r a é s s z e m l y e r e — a z e g y e s k i v é t e l e k m e g e m l i t é s e v e l — á l t á l á n y o s a n k i t e r j e s z t e t i k, n e m c s a k e l f o g a d t a t o t t, h a n e m e g y m e g y e i k ö v e t a z o n m e g j e g y z e s e i s h a l l a t o t t, m i s z e r i n t f e l f o g t ü n n i, h o g y a' t. R R. k i k a' l i b e r a l i s e l v e k e t a' f e l s ő t á b l a e l l e n é b e n m i n d i g p á r t o l t á k, é p e n e z e n a' n e m e s s e g e t i g e n é r d e k l ő k é r d é s n é l h a g y j á k m a g o k a t m e g e l ö z t e t n i. A' m e g y e h á z a k a z o n b a n t o v á b b i s k ü l r e n d ö r i t e k i n t e t b e n a' v á r o s h a t ó s á g a a l ó l k i v e t t é k, u g y s z i n t e a z o n j a v a s l o t t h o z z a d á s t „m e l l y p e r e k b e n a' v á r o s m i n t f é l e r d e k e l t e t i k, b i r ó n e m l e h e t“ e l n e m f o g a d t á k, m i u t á n s o k e s e t b e n, m i n t p é l d á u l á r v a p é n z e k k ö r ü l i f o g y a t k o z á s o k n á l, k ö z é p ü l e t e k f e l á l l í t á s i n á l 's t b. a' v á r o s m i n t f é l e r d e k e l t e t i k, a' n é l k ü l, h o g y a z é r t m i n d i g j u d i c i u m d e l e g a t u m s z ü k s é g e f o r o g n a f e n, a z í t e l e t f e l j e b b v i t e l e u g y i s f e n m a r a d v á n. A' 70. § j a v a s l o t t m ó d o s í t á s a e l f o g a d t a t o t t, e g y v á r o s i k ö v e t i n d í t v á n y á r a „t e l k e k e t“ s z ó u t á n b e i k t a t t a t v á n: „v a g y b á r m i k i v á l t s á g o s h a s z o n v e t e l e k e t.“

208dik ker. ülésb. jun. 4d. elnökök és naplívivő az előbbieket; jegyző: Szentkirályi. Napirenden volt a' polgárságra kívántató kellekekről rendelkező 89ik 's köv. szakaszok. Teljes méltánylást 's helyeslést talált egy megyei fiatal követ velős beszéde 's annak folytatában tett indítványa, melly az ülés végével közíratra bocsátatott, az említett beszéd tartalma ez: Ott, hol két félnél, mint nálunk a' Fölségnél 's az országgyűlésnél, 's mint ismét az országgyűlésen két táblánál van a' hatalom, a' dolog természetéből következnek, hogy kölcsönös közéletés nélkül egyesülés 's így erredvény sem lehet. Azonban első ízben a' törvényjavaslat-megkésztéskor ezen tábla ne tekintsen a' létesíthetőségre, hanem tegyen olly javaslatot, millyet meggyőződése szerint legjobbnak hisz, részint hogy a' maradék is lássa, mi vala e' tábla hite és elve, részint, hogy jelenben irányt adjon a' közvéleménynek; de ezen jogot a' FÖRRől sem tagadhatjuk meg, tegyenek ők is olly javaslatot, mi elvöket 's meggyőződésüket egészen kifejezi, részint hogy őket is

megismérhesse 's megítélhesse az utókor, részint hogy véleményök alá essék az élő nemzet bírálatának. De ez megtörténvén mindkét részről, miután mind a két tábla többsége felállítá saját javaslatát, úgy, a mint azt legjobbnak véli, 's üdvös léte iránt a felelősséget az orsz. színe és saját lelkiismerete előtt magára merné vállalni; a' 2ik üzenet alkalmakor előáll az alku ideje, 's midőn a' két tábla enged, nem mindig, sőt legtrikábban enged oknál fogva, mi azt foglalná magában, hogy előbbi javaslatát czélszerűtlennek ismeri el, hanem mivel látván mind a két tábla azon távolságot, mely által egymástól elválasztatik tudja, hogy meggyőződésének részinti feláldozása nélkülsoha nem fognak egyesülhetni, azt pedig hogy a' másik feláldozza egész meggyőződését, feltéve, miszerint az valóságos meggyőződése, egyik sem kívánhatja, következik hogy a' magából valamit mindenik áldozzon fel. De az áldozatnak, az engedésnek is vannak határai. Vannak elvek, mikből annyit sem engedhetni mint egy gondolat, mikre egészben 's osztatlanul szükségünk van; ilyenek e' munkálatban azok, miszerint a' városi igazgatásba nyilván hozassék be, hogy független polgárság alkottassék; az, hogy a' polgárság autonómiával bírjon, az hogy bíráit 's követét szabadon választassa 's az utóbbit vissza is hívassa; vannak ellenben elvek, melyeknek, hogy úgy mondjam, mennyisége van, melyeket nem szabad feláldoznunk, de melyekből engednünk lehet épen úgy, mint életünkben napokat 's éveket lekötöznünk lehet, de nem lehet okosan egész életünket oda adnunk: ilyenek azon elvek, melyekben számok fordulnak elő, például a' ilyen e' munkálatban az, hogy a' polgári képesség mily tág legyen, ilyen az, hogy a' képviselők mi számmal választassanak, itt már a' több kevesebb lehet alku tárgya egész azon pontig, hol azok száma oly kevésre olvadna, hogy a' függetlenség elve veszélyeztetnék. Mondom, vannak elvek, mik osztatlanok lévén, feláldozhatlanok is; ilyen a' függetlenség, a' nyilván elve, mert én fél nyilvánít, fél szabadságot nem ismerek, 's vannak elvek, miknek lényegét szinte meg kell mentenünk minden áron, de alkalmazásaikban engednünk lehet, mert bár azok parányiak is most, de mint földben a' jó mag idővel 's folyton erősebb életre vergődnek. És én a' polgárok kategóriáit ez utóbbi elvek közé számítom, t. i. a' 89d. §. a, b, c, d, e. pontjait. Én ugyan saját meggyőződésem szerint, 's kivált ott, hol a' két tábla választás, szavazatjogot adnék minden lakosnak, ki adót fizet; azonban ezen már túl esvén, most csak azt jegyzem meg, miképen az a) pontot illetőleg a' RR. szerkezetét a' FRR-nél következetesnek tartom, mert midőn a' RR. szerkezte azt mondja, hogy kinek fekvő tulajdona van, az mind polgár, a' FRR-ké pedig azt, hogy kinek ennyi 's ennyifekvő tulajdona van csak az polgár: a' mi szerkezetünk abból indul ki, hogy ha van a' fekvő tulajdonban megtartó elv, az a' tulajdonnak természetében nyugszik; a' FRR-ké pedig onnét indul ki, hogy az csak a' fekvő tulajdon bizonyos nagyságában 's értékében van, mi közelit a' képtelenséghez; hiszen látjuk az életben is, hogy békés olme 's takarékoság rendesen a' közpvgayonnal szövetkezik, nagy birtokosak nyugtalan természetűek 's ritkán képesek megőrizni az öröklött nagy birtokot. De következeteseknek tartom azért is, mert a' RR. a' polgárrálehetés tekintetében határvonalat húznak a' birtok és birtoktalanság, a' semmi és valami közt, 's e' között lényeges a' különbség; ellenben a' FRR. a' nagy és kis birtok közt tetten különbséget, mi nem elven hanem önkényen alapszik. Én tehát már ezeknél fogva sem állhatok a' FRR. kategóriáira. Nem állok különösebben az a) pontra, mert az abban kijegyzett értékösszegeket körülményink közt magaslom 's az, hogy benne 400—600, 1000—1200, 3000—4000 minimum és maximum állittatik fel, engem legkevésbé sem nyugtat meg a z o n ok miatt, mivel ezek megállapítása a' szabálytól, ennek jóváhagyása pedig a' H.-tanácstól függvén, természetes, hogy a' H.-tanács hű képviselője lévén a' kormány elve 's irányának, m i n d i g a' maximum megállapítására dolgoznék, következésképp a' törvény engedélye az életben illusorásnak mutatkoznék. Nem állok a' b) pontra sem, mert a' kereskedőkre én nem látom helyén a' becizimést itt, hol politikai jogadáról van szó, nem látom, mi logikai kapcsolat van abban, hogy a' ki be van czimezve, szavazatjoggal bírjon; én a' becizimésnek természetes következményeül csak a' hitelt ismerem, a' mesteremberekre nézve sem állhatok a' rendes könyvvezetéshez, mert ennek hibája az, hogy igen is tökéletes, hogy alkalmazására nagy költségek kívántatik, 's ha látjuk, mikép az ország kereskedőinek nagy része nem vezet törvényben körülírt rendes könyvet, és sem hogy a' költséget 's alkalmatlanságot viselje, inkább hitelét veszélyezteti, pedig a' hitel, élete a' kereskedőnek, any-

nyival kevésbé vélem arra a' mesterembereket kötelezhetni. De nem állok a' c) pontra sem, részint nagynak találván a' kitett számokat, részint oly kutatásokra vezethetvén a' jövedelmek megbecsélései, melyek helyén lehetnek ott, h o l a' j ö v e d e l m i - a d ó b e h o z a t a l á r ó l v a n s z ó, d e n e m o t t, h o l a' p o l g á r i j o g - m e g a d á s n a k c s a k k u l c s á t k e r e s s ü k, 's e z v a g y i l l u s i ó v á v á l n é k, v a g y ö n k é n y n y e f a j u l n a; m e r t j ö v e d e l m i b i z o n y i t v á n y o k a t v a g y k ö n n y ű v o l n a c s i n á l n i, h a a' b i r á k c s a k a z a d a t o k f o r m á j á t t e k i n t i k, v a g y h a e z e n t u l m e h e t n e k, o t t a z ö n k é n y n e k n i n c s, m i h a t á r t s z a b n a. Ezen okoknál fogva is tehát én sem a' FÖRR., sem a' városi követek szerkezetét nem fogadom el; azonban némely módosításokat a' magunkban is szükségeseznek látok. 'S azt vélem, itt csakugyan ideje hogy ne üzzünk az alkuban fillérezést, hanem határozottan jelentsük ki az ultimatumot, hogy eddig mehetünk, de tovább nem; mert túl nincs élet de halál, nincs függetlenség de szolgaság. Midőn azonban módosításomat előadom, meg kell jegyznem, miképen mind a' mi szerkezetünknek, mind a' FÖRR. egy nagyhiánya van eddig, t. i. az, hogy sem a' FÖRR. nem tudják az általok fölállított kategóriák szerint: melyik városban hány polg. lesz, sem mi nem tudjuk a' miénk szerint, hol mennyi lesz; mert statisztikai adatokkal nem bírnak, csak gondoljuk, hogy a' miénk szerint több polgár lesz, mert miénk tágabbak, 's ők is csak gondolják, hogy az övék szerint kevesebb lesz, mert az ő kategóriáik szűkebbek. És így mind a' FÖRR. mind mi egy ismétletlen mennyiség mellett 's ellen küzdünk; ők nem tudják: vajjon az ő kategóriájok szerint még is nem lesz e' a' polgárok száma igen is kevés, 's mi szinte nem tudjuk: vajjon a' mi kategóriánk szerint nem lenne e' a' polgárok száma annyira, melyből engednünk lehetne. 'S mint már mondtam, van egy körülbelül meghatározható szám, mellyen alul a' polgárok, azaz a' választók száma nem sülyedhet; ezért van például Franciaországban, mely 438 kerületre osztatik fel, meghatározva, hogy ha valamely kerületben (arrondissement) 200 franc adót fizető 150 választó nem volna, e' szám a' legtöbbet adózókból egészítették ki. 'S az én módosításomnak ilyen bizonyosság, egy minimum az alapja, t. i. az ismétletlen mennyiséget bizonyos 's határozott számmal vonom; e' szerint tudjuk mi is mit akarunk, 's a' FRR. is tisztán fogják látni a' mennyiséget, de épen mivel egy legkisebb szám állapítottuk meg, épen mivel egy bizonyos szám iránt biztosítva leszünk: előbbi kategóriáinkat módosíthatjuk. Szerintem így állana az új szerkezet:

89. §. A' v á r o s i k ö z ö n s é g m i n d a z o n t a g j a i, k i k s e m a t y a i s e m g y á m i h a t a l o m a l a t t n i n c s e n e k, s z ű l e t é s é s t ö r v é n y e s e n b e v e t t v a l l á s k ű l ö n b s é g e n é l k ű l p o l g á r o k: a) kik a' város területében telekkönyvileg nevékre beirt házat egy év óta bírnak; b) kik a' város területében más oly fekvő tulajdont szinte egy év óta bírnak, mellynek értéke kis városokban 200, közép városokban 600, nagy városokban 1000 ft. p. p. felér; kik házat, vagy b) alatt körülírt tulajdont örökösödés útján kaptak, azokra nézve az egy évi birtokidő azon naptól számítatik, midőn közvetlen elődeik az illető ház vagy tulajdonnak birtokába léptek; c) kik a' város területén mint kézművesek, gyárosok, kereskedők egy évig állandóul laknak, 's tulajdon műhelylyel, gyárral 's kereskedési teleppel bírnak 's az általok folytatott keresettől adót fizetnek. d) Kik a' város területén mint ügyészek, orvosok, mérnökök, sebészek egy évig állandóul laknak, 's mint olyanok gyakorlataiktól adóznak; e) kik a' város területén egy év óta állandóul laknak és kis városokban 100, közép városokban 200, nagy városokban 300 p. forint önként bevallott évi jövedelemtől adót fizetnek. 90. §. maradjon régi. Új §. Melly városban a' lakosok száma ezret meg nem halad, a' polgárok legkisebb száma 300ban állapittatik meg, 1000en felül 30 ezer lakosig a' 300hoz minden ezer után 200 adatik, mindezekhez pedig a' 30 ezren felül levő minden 1000 lakos után 50 polgár számítatik. Ezen arány illetőleg szabályul szolgál a' lakosok százaz számaira nézve is, midőn ezek ezrig nem emelkednek; az összerírásban százazig nem emelkedő számok a' polgárok számának meghatározásában mindig mint százazok számítatnak.

Új §. Azon esetben, ha a' polgárok az előbbi §ban megállapított legkisebb száma a' 89. §. a, b, c, d, e, pontjai szerint ki nem telnek, a' legkisebb szám azokból egészítettik ki, kik a' 89§bani a, b, c, d, e, pontok alá tartozó személyeken kívül legtöbb adót fizetnek. Egyenlő adómennyiséget fizető több személy közt a' sors határoz. — Miután e' kérdés felett több ízben vitáztunk, reménylem, a' t. KK. és RR. egyszeri hallásra is felfogták azon főbb panaszokat, mellyek e' módosítás lényegét teszik. Mindazáltal megemlítem közülök néhányat. Először, én a' házhoz semmi értékalapot nem kötök, azért

mert a' család után a' házbirtok által vannak a' polgárok leginkább kötve a' városhoz, épen úgy, mint gyökere által van földhez kötve a' fa. Angolországban is úgy szólván a' ház maga ad választói jogot, akármennyit érjen az, mert hiszen midőn az mondatik: mellyért 10 font bért adnának, oly föltétel jelentetik ki, melly alá alkalmasint minden ház esik. 2) Én a' választói jogban részesülést mindenütt az adóviselésre vontam le annak kimutatása miatt is, hogy politikai jogokévezetének föltétele mindig a' közteherbeni részvétel. 3) Még csak azt jegyzem meg, hogy számításomban az alappolgárszám 300; 1000en felül 30 ezerig minden egy ezer lakos után a' polgárok számának minimuma 2%dal, 30 ezren felül 3%dal kevesedik. 'S hogy ismerjék a' t. KK. és RR. e' számítás erevényét, im előadom, miképen a' szerint 1000 lakos után 300—5000 után 1100—10000 után 2100, — 15,000 után 3100, — 20,000 után 4100, — 25,000 után 5100, — 30,000 után 6100, — 70,000 után 8100, — 80,000 után 8600 választó fogna lenni. Ez az, a' mit én akarok. 'S ha e' t érre állunk, a' n e m z e t t i s z t á b b a n f o g j a i s m e r n i m i n d a' m i s z á n d é k u n k a t, m i n d a' F Ö R R k é t, 's a' k e t t ő k ö z t i t é l j e n m a j d a' n e m z e t, m e l l y e d d i g e l é a' k ű l ö n b s é g e t a' k é t f é l e k a t e g o r i a v é g e r e d v é n y e k ö z t u g y s e m i s m e r t e m i n t m i n e m i s m e r t ű k. 'S é n a z t h i s z e m, h a t i s z t á b a h o z z u k a' k é r d é s t, f é l i g g y ő z t ű n k; m i n d e n e s e t r e p e d i g r é s z ű n k r e m é g h a t á r z o t t a b b a n n y i l a t k o z i k a' n é p v é l e m é n y. A z o n b a n e' m ó d o s í t á s t é n e g y f ő l t é t e l h e z k ö t ű m. K é t v á l a s z t ó r e n d s z e r v a n, d i r e c t é s i n d i r e c t. E d d i g i s z e r k e z e t ű n k e l e g y v a l a e' k é t r e n d s z e r b ű l, m e r t d i r e c t v á l a s z t á s t r e n d e l a' k ö v e t e k r e, i n d i r e c t e t a' t i s z t v i s e l ő k r e. É n a z t v é l n é m, a' k e t t ő t n e z a v a r n ők m i ö s z s e, h a n e m v á l a s z s z u n k k ö z ű l ö k. É n a' d i r e c t v á l a s z t á s t k e d v e l e m, m e r t m a g y a r a b b, m e r t t ö b b s z a b a d s á g - i z v a n b e n n e, m e r t e' m ó d t ö b b k e d v e t g e r j e s z t a z e m b e r b e n s z a b a d s á g - g y a k o r l á s r a. 'S m o s t m i a' k é t r e n d s z e r e l e j é n á l l u n k; m o d o s í t á s o m e l s ő l é p é s a' d i r e c t v á l a s z t á s r e n d s z e r é r e. M i t e h á t m i d ő n e n g e d ű n k a' k a t e g o r i á k a l a p j á b ű l, e n g e d ű n k a' d i r e c t v á l a s z t á s f ő l t é t e l e a l a t t. A z o n b a n m i d ő n v i s z o n t m i a' d i r e c t v á l a s z t á s t k i k ö t j ű k, a z o n e l v k ö v e t k e z v é n y i t e l v á l l a l j u k, e l a z t, h o g y a' k a t e g o r i á k k e v é s b b é s z é l e s a l a p r a á l l i t t a s s a n a k; e l a z t, h o g y a' t a n á c s k ö z ö t t e s t ű l e t k e v e s b s z á m r a s z o r i t t a s s é k 's m i e g y é b b e l ö l e k ö v e t k e z i k. V é l e m é n y e m s z e r i n t c s a k i g y l e h e t k ö z e l e d n i a' F Ö R R h e z. 'S e n n é l f o g v a 's e z t k é r e m j ó l m e g j e g y e z t e n n i, m ó d o s í t á s o m a t n e m m a g á b a n h a n e m c s a k a' d i r e c t v á l a s z t á s f ő l t é t e l e a l a t t i n d i t v á n y z o m. — E z e n b e s z é d r ő l a z u t á n a f e l s z ó l a l t m e g y e i k ö v e t m e g v a l l á, h o g y ő a z t f e l n e m f o g h a t j a, 's e l v e i v e l m e g n e m e g y e z h e t i k, v i s s z a t é r ő l e g a z o n m á r a z e l s ő t a n á c s k ö z a s o k a l k a m a k o r e l e s e t t t a n r a, h o g y m i n d e n l a k o s n e m m i n t s z á m, h a n e m m i n t e m b e r t e k i n t e s s é k, 's m i n t i l l y e n v e g y e n r é s z t a' p o l g á r i j o g o k b a n. M i k o r, u g y m o n d, a' v á r o s o k b a n p o l g á r o k r u l s z ó l u n k, e l ő t t e m a' s z á m s e m m i, e l ő t t e m c s a k a z e m b e r j ő t e k i n t e t b e. M i h a s z n a a z o r s z á g n a k t u d n i, h á n y p o l g á r a l e g y e n e g y v á r o s n a k? A z o r s z á g g y ű l e s i t r a c t a t u s o k r a n é z v e f i g y e l m e z t e t é, h o g y h a e g y s z e r a z e l s ő e n g e d ő l é p é s m e g v a n, n e h é z e l h a t á r o z n i, h o l l e e n d a z u t ó l s ó, 's a' k o r m á n y m a j d a' r e n d e t t ű z e n d i, k i m e l l y b e n j a v a s l a t i n k a t e l f o g a d j a.

A' h o s z a s é s e r d e k t e l j e s v i t a k ö z a s o k f o l y t á b a n a' t á r g y v e l e j e c s a k m i n t e g y m e l l é k e s e n e r d e k e l t e t e t t, a z é l é n k 's k i s s é h a r c z i a s v i t á k i n k á b b a' p á r t o k á l l á s a, a' t ö r v é n y h o z á s i k ö v e t k e z e t e s s é g, a z e l l e n z é k n e k 's e' t á b l á n a k t e k i n t é l y e k ö r ű l f o r o g v á n. A' j e g y z ő e l ő r e l á t v á n t o r n y o s u l n i a' v á d a k a t, e z e k e l e j é t v e e n d ő f e l s z ó l a m l o t t. E g y e s e k a l t a l p r i v á t k ö r ö k b e n, s ő t n y i l v á n y o s h e l y e k e n i s e' t á b l a i n c o n s e q u e n t i á r ó l v á d o l t a t i k; a z o r s z á g g y ű l e s n e m t u d j a m i t a k a r, m é g s z ű n t a z o p p o s i t i o, 's t ö b b e f f é l e v á d. H a a z o p p o s i t i o j e l e n l e g n e m a z o n t é r e n á l l, m e l l y e t e l ő b b i o r s z á g g y ű l e s e k e n e l f o g l a l t, o k a c s a k a z, h o g y h a l a d á s t a k a r u n k, v a g y h o g y a' n e g a t i v á l l á s t p o s i t i v v a l f e l c s e r é l t ű k. M á s a l k o t v á n y o s o r s z á g o k b a n a z o p p o s i t i o m i n d i g a' m i n o r i t á s t k é p e z i, m e r t m i h e l y t e b b ű l k i l é p, m e g s z ű n i k e l l e n z é k l e n n i 's a z i g a z g a t á s é l é r e á l l; i l l y o p p o s i t i ó n a k f e l a d á s a á n d a n d ó 's a z é r t m i n d e n t s z ű k s é g k é p e n e l l e n e z, m i a' k o r m á n y t ó l e r e d. E g y e s z e n m á s a' m a g y a r o p p o s i t i o h i v a t á s a, m e l l y c s a k o t t e l l e n z i a' k o r m á n y e l j á r á s á t, h o l a z a' t ö r v é n y o k k o r l á t i t á t h á g j a. I g y p é l d á u l j e l e n o r s z á g g y ű l e s e n, k é r d i s z ó n o k, m i é r t k e l l e n e a' k o r m á n y e l l e n o p p o n á l n i? A z é r t t a l á n, h o g y n e c o o r d i n á l j u n k? H i s z a z e l r e n d e z é s a z o r s z á g k ö z k i v á n a t a, a n n a k m o d j a i r á n t p e d i g a' k o r m á n y m é g n e m n y i l a t k o z o t t 's i g y t u l a j d o n k é p e n t u d v a s i n c s: m i é r t 's m i t k e l l e n e e l l e n e z n i. M a j d h a k. v á l a s z o k e r k e z e n d e k, l e h e t e r r ő l s z ó. A z e l ő b b i o r s z á g g y ű l e s e k t ö b b n y i r e s é r l e m e k o r v o s l á s á v a l f o g l a l k o z t a k 's e n n e k k ö v e t k e z t é b e n i n k á b b n e g a t i v v o l t á l l á s u k; j e l e n l e g a' h a l a d á s s z a k á b a n c s a k o t t f o g l á l h a t e l a z o p p o s i t i o e l l e n s z e g ű l ő á l-

lást, hol a reform törvények korlátin túl kíséreltetnék. De ha az előhaladásnál az oppositio harminez lépés helyett csak tizenötöt tehet előre, ez által elvet nem sértett, hanem csak a kénytelenségnek enged, 'saz eszély tanácsát követi. Miután szónok még a magyar és más országgyűlések közti különbséget kimerítőleg megmutatta, át-megy a lefolyónak indítványira, mellyek többnyire rögtönzötték 's épen e körülménynél fogva lehetnek ez indítványok körül gondolatok, mellyek később jönnek de jobbaknak ismértetnek el. Ezekhez áttérni a következettlenség minden vádja nélkül lehet csak; ezen átmenés a haladás érdekében legyen 's eredményre vezessen. Illy eljárásért a többséget vádolni sem egyesek, sem az oppositio jogában nem áll. A b—di indítvány tisztán a haladás szellemében van, a két tábla közti egyesülést elősegíti 's így a városok elrendezését lehetővé teszi 's országgyűlési állásukat biztosítja, mi a törvényhozásnak olly sürgetős kelleke, a nemzetnek olly általános kívánsága, hogy e végre némi áldozatot is hozhatni; így szónok ezen indítványt egész kiterjedésében elfogadja.

— A jegyző által előrelátott vádak nem késett hangoztatni egy megyei követ, kinek terjedelmes encyclopaediai beszédéből a főbb 's legjellemzőbb tételeket kiemeljük. Szónok az oppositiot a legnagyobb határozatlanságban szemléli sinylődni, mikép idestova tántorogva nem tudja, vajjon elveihez híven ragaszkodva kitegye émagát azon veszélynek, hogy az elrendezési törvényből mi se legyen, vagy pedig eszközül adja magát a kormánynak 's olly rendezéshez járuljon, melly a centralisatiót 's absolutismust gyámolítandja. Ha az ellenzék valami elvet magának ismert meg 's megvívott érte, teheti é compromissio nélkül, hogy azt minden ok nélkül egyszerre feláldozza? Mondatik, hogy alkudozni kell, máskép eredmény nem lesz; kérdiszónok, milly eredményekkel dicsekeltek eddig is a kül befolyás alatt nyögő ellenzék? Előre látja most is szónok, hogy el fogunk üttetni mindentől 's az lesz a reform, mit a kormány akar. Ultimatumot kell elvekre nézve felállítani 's azok mellett állandóul és szilárdan megmaradni. Határozatlan kimondott elve volt az oppositio, hogy a legutolsó honpolgár is részt vegyen a polg. jogok gyakorlatában, 's kéri P. m. követét mint az ellenzék fejét vagy legalább főszónokát: mikép állhatott el ezen olly ünnepelesen felállított főelvtől? E' felől igen szükséges, tisztába jönnünk, mert az országban igen nagy a bizodalatlanság az oppositio iránt, sőt e' tábla is következtelenség v á d j á v a l terheltetik. Azt mondja szónok, helyes a nemzet vádja, hála az oppositio gyöngeségének, melly az egész felelősséget viseli. Ha az oppositio majoritási eredményt nem idézhet elő, miért voltak tehát az agitatók, a vesztegetések, a gyilkoló választások? Hogy majoritással reformhoz jutni nem lehet, ez olly állítás, mellyet élő nem hallott; hát minoritással juthatni eredményhez? Épen mivel jelenleg az oppositio már nem a negatívok, hanem a haladás terén áll, szilárdon kellene ragaszkodnia majoritásaihoz. Emlékezzünk c s a k v i s z s z a, m i l l y h o s s z a s é s h e v e s b e s z é d e k e t t a r t o t t P. m. k ö v e t e m i n d e n q u a l i f i c a t i o ellen, mikép fejtegeté, hogy a szegénység senkit se foszson meg azon jogok gyakorlásától, mellyeket ő természetieknek czimzett, 's im egyszerre kiragadja az ellenfél vezéréi kezéből a fegyvert 's kezd vele jobbra balra hadarászni! Ha majd ezen eljárást megtudandják a megyékben azok, kik az ellenzék tagjait eddig otthon gyámolították, méltán azt mondandják: miért iparkodnánk mindenévi orsz. gyűlést kivívni olly párt számára, melly főbb elveitől gyáván eláll? Azt állítja P. m. követe, hogy az indítványok többnyire rögtönzötték. Igazsága van; az volt legalább a választási indítvány, mellyet szónok mindjárt születésekor elvek öszszeszevarásának tartott, hol direct és indirect választások egyszerre alapítottak meg. Qualificatio csak a direct választásoknál szükséges, az indirecteknél semmi szüksége, mert ott ugysis elég garancia a képviselő maga. Illy elhibázott végzés orvoslására szónok mindig örömet nyújt kezét, de nemám olly közelítés könnyítésére, melly a városok szabadságát tönkre tenendné. Miután szónok még terjedelmesen kifejté, milly szerencsétlenül szerepelt eddig is az oppositio a haladás terén, hol mindig csak az alkotmányos elveket áldozta fel, mint például a váltótörvényről a bírák választását, 's miután messzebbre kitérőleg a kormány tendenciáj's eljárása fölött szemlélt tartott, azon esetre, ugymond, ha az országgyűlés eredmény nélkül fejeztetnék be, új választások fognak jövv országgyűlésünkre következni, mellyek ha a kormány szellemében véghez menendnek, csak az fogott történni, mit P. megye követe kíván 's akkor legalább rossz törvények nem fognak az oppositio nimbusza alatt hozatni. De azért, hogy a jelen országgyűlés a városok coordinatioja nélkül széjjel ne men-

jen, még sem kíván ollyan elrendezést nyakokba vetni, melly minden jövendő kifejlődést lehetlenitene, miután a városok jelen állása, bármi szomorú legyen is, a jövendőt még sem rekeszti ki, mert hisz a megyékben sem fejtett ki egyszerre az alkotmányos szellem, sőt jelenleg is némelly megyék olly rossz coordinatiót ki-vánnak magoknak, hogy ha szerintük rendeztetnének el, sokkal hiányosabban állának, mint a legrosszabb város. Ne sirassuk mindig mostoha sorsunkat, hanem valljuk meg inkább gyengeségünket, mellynek annyira vagyunk alávetve, hogy ritka azon követ, ki országgyűlés végével elég erős volna ellenállani a tentatióknak. Szónok el nem áll azon elvtől, hogy ok nélkül egy embert sem szabad a polgári jogok gyakorlatából kizárni, 's ugyanezen állandóságot az egész oppositiotól várta volna. Előtte a majoritás tetővázása gyászosabb esemény a házra nézve mint bármelly zsarnokság; mert a következtelenség bizodalatlanságot szül, melly végre a törvényhozást teljességgel paralyzálja. Ugy is az Istennek legnagyobb csodája, hogy a nemességnek e 104 követe képes volt olly hosszú időig fentartani a magyar törvényhozást: de ez előtt ezen testület a nép érdekében munkálkodott 's azért birta is a közbizodalmat, míg most tántorog, elveket zavar, végzéseitől el-áll, a' minék eredménye nem lehet más, mint az egész tábla tekintetének csorbulása. Napoleon csak azért volt képes az ötszázak tanácsát néhány szuronyral elszé-üzni, mert e' testület a nemzet bizodalmat már elvesz-tette; míg a régi francia parlamentek erőteljesen mű-ködtek 's elveik miatt száműzötték is magokat, dicsőség 's méltánylás jutalmazá azokat; de miután XIV. L. önké-nyének vak eszközeivé alácsontultak, maga a király azt mondá: illy haszontalan testületek befolyást nem érde-melnek; 's csizmákkal 's reitpeitschennel jelent meg köztük. Mindenki megvallja e' tábla gyengeségét, kö-vetkezettelenségét, 's e' baj maga elégséges annak tönkre juttatására. A minoritás jól teszi, ha terjeszti a több-ség nullitásának híret, de a megyékben is terjesztendik azt még az ellenzék apostolok emberei is „á általá-nyos leend a kívánat, hogy a kormány illy országgyű-lést minélelőbb oszlasson el.“ Igaz azon állítás, hogy nehéz jelenleg az ellenzék állása, mivel csak most lé-pett a reform pályájára kétlevi csekély előkészület után, mivel a sajtó működése csak egyoldalú. Szónok is az oppositio csekély tagjának vallja magát, 's mennyire töle telt, részt vett azon sok közhasznú munkálatban, mellyek e' testülettől meg nem tagadhatók. De a jelen bizodalatlanság, melly csak az oppositio következtelenségeinek szükséges következménye, minden törek-vését hiusítandja. Nemcsak utasításánál, hanem belső meggyőződésénél fogva is megmarad tehát a direct vá-lasztásoknál, minden qualificatio nélkül, mert meg fo-gunk győződni, hogy a FÖRR. elvei szerinti coordina-tioja a városoknak csak akadályul szolgáland jövendő kifejlődésüknek és semmi jót nem szüend. Ha általában qualificatiokhoz járulna, ugy a B. követe által felállí-tottakat fogadná el; de miután elvül tűzte ki magának minden qualificatiót visszautasítani, az indítvány ellen nyilatkozik.

E' beszéd nem a legkellemesb benyomást okozá a vádolt pártnál, mert annak főbb állításait keményen viszsatorlák. Az egyik nem tudá, milly autoritásra tá-maszkodva állíthatá T. megye követe, hogy az oppositio elvesztette az ország bizodalmat, elhasználta magát 's több effélét, holott a pótló-utasítások többnyire az el-lenzék szellemében érkeztek 13 hónapi munkálkodása után, 's jelenleg is az oppositio képezi e' tábla több-ségét. Ha az országban azon kívánság hallatik, hogy az országgyűlés oszlassék el, ez épen jele hogy e' tábla többsége a haladás terén buzgón eljár; illy kívánság hallatott más diaeta folytában is, jelesen midőn az urbéri telken lakó nemesek megadóztatása rendeltetett, midőn az urbér liberalisabb elvekre alapított. Most is azok, kik a városok elrendezését csak szájjal kívánják, látván hogy az olly szellemben vitetik keresztül, mi-szerint annak következtében majd másutt farkós bot he-lyébe rend lépénd, eljiedve kívánják a diaeta eloszlátá-sát. Ez az oppositio szegényenre nem válik, ha je-lenleg még általában lehet ellenzékéről szó, miután szó-nok az ügyek 's viszonyok jelen állásában jóformán nem is tudja, mi az oppositio. Könnyű másokat leczkézni, mit szónok maga örömet hall, miután el nem végez-hetvén iskoláit, örül a didactrum nélküli cathedráknak. (Nevetés.) Könnyű kormányról, francia revolutióról 's tudja Isten miről disserálni, de ha majd tényekre, ered-vényekre kerül a sor, akkor válik majd el, milly arányban áll P. T. hoz. Az egyévi diaetát is nem a felhozott okok-nál fogva ellenezte az érdemes követ, hanem azért, mivel ugy irták neki Sz.ról. Azért ne pirongasson mindig, ha-

nem mutassa ki inkább azon ösvényt, melly legbiztosab-ban vezet eredményhez, és akkor hálával veendjük okta-tásit. Tudja szónok, hogy az oppositio nem erős, hogy eljárása sokszor nem jó, hogy eredményeket ritkán idéz-het elő, de ez mind abnormis állásunk következtése; 's kéri: tanácsosabb é kívánni ollyat, miről előre láthatni, hogy sem a felső tábla, sem a kormány reá nem álland, 's így az egész coordinatio elmarad, mint eredményt, ha-bár eleinte csekélyebbet, idézni elő, mellynek alapján történnhetik azután a további elrendezés. Jelenleg is szó-nok talán feláldozná az eredményt az elvnek, ha jobbat remélhetne a jövő országgyűléstől, de így csekélyebbel is megelégszik: csak vesztéglés, csak hátralépés ne le-gyen; pedig kereken tagadja, hogy viszszalépés történt volna. A lépések nem voltak ugyan óriásiak, sőt törpe-ségben maradtak, igaz; de vesztéglésről e' tábla nem vá-doltathatik. Haladás terén állván, a mostani oppositio szelleme nem a tagadó, hanem a haladási szellem; men-nyire tett legyen elvett hivatásának, arról mi nem itél-hetünk, tényezőji levet mindnyájan a kornak; majd ránk mondandják az itéletet. A következett előadásokban az oppositio célja, eljárása különbsége, szüksége a leg-különbnemű változásokban taglaltatott; nehézségül ho-zatott fel, hogy a magyar reform körül a kormány bi-zonyos szint nem mutatott; jelenleg még szándékáról egy szó sincs tudunkra. Tagadtuk, hogy ha az oppositio nem száz hanem csak ötven lépésre halad, ez tulajdon-képen haladás ne legyen; sőt épen nem akar haladni az, ki ha czélját egészen el nem érheti, megköti magát és semmi alkuról hallani nem akar. A tábla többsége job-bá akarja tenni a városok sorsát, 's e' szándékban leg-inkább csak azok által gátoltatnak, kik a lehetetlenhez makacsul ragaszkodnak. Az ellenzék erős és az is ma-radand, míg az alkotmány elveihez ragaszkodik organu-mai minden gyengesége mellett. A kérdés kényes ter-mészeltü; ezzel sok experimentumot nem tehetni. Kön-nyebb lesz kiegészíteni 's javítani, mint az egész kérdést el-vetni. Kik lehetetlenhez ragaszkodnak, az elrendezést nem akarják, bármit mondjanak is. A leczkézés nem volt helyén; mert nem engednek a RR. semmit a qualificatio elvéről B. indítványa szerint. Szám nélkül nem tehetni illyes elrendelést, noha nem tagadhatni, hogy önkény van mellette, de ezt egészen elkerülni sehol sem lehet. Hogy pedig minderre szám és statisztikai adat nem szükséges, ez olly állítás, mellyen az utókor méltán bámuland. Így csak mindig quantitas incognita állana előttünk. A b—i indítvány szerint tisztában áll a szám, 's a minimum fel-állítását által minden aggodalom meg van előzve. Legfo-nakabb eljárás: semmit sem akarni, ha mindent el nem érhetni. Ugyan hol ment még valamely nemzet egyszer-re a tökéletesség fokára? Hát talán a mi eszménk már a tökéletesség maga? Az általános szavazati jog nem egyéb illusionál, mert a gazdagabb csakhamar magához huzza a szegényeket 's azok segedelmeivel elnyomja a közép osztályt; azért szükséges a qualificatio. Ha mást nem vinnénk haza jelen országgyűléstől, mint azt, hogy a városokban közgyűlés és nyilvánosság legyen, a szabadság érdekében eleget tettünk mostani hivatásunk-nak. Olly széles alapra akarják az ellenvéleményűek a választás basisát kiterjeszteni, millyen a világon sehol sem létezik. Kettő a b—i indítvány főbasisa: a mini-mum, melly a választóknak helybeli körülmények miatti igen nagy megszorítása ellen biztosít, é a direct vá-lasztások, mint az egészsékes conditio sine qua nonja. Ez utóbbi a magyarnak természetében gyökerezik, maga szájával szeret választani. Ezen előadások számos kül-földi példával 's történelmi adatokkal gyámolítottak; tör-tént hivatkozás Guizotra 's Wellingtonra, még Solonra is; a francia journalistika árnyékait taglaltattak. E' szép és tanulságos előadások mellett, mellyeket csak fe-lületesen érintünk, nem hiányoztak hevesebb kikelések 's visszatörések 's némelly indokok igen nagy távolság-ból hozattak elő, mint például az általános szavazati jo-got a honvédelem eszméjére akarván alapítani. Végre sza-vazás sürgettetett: „módosítás vagy szerkezet?“ kérdés-re, minek következtében módosítást kívánt a többség 's egyuttal B. követének indítványát köziratra utasította, felőle jövő ülésben tanácskozhatsz végett. Azért a

209d. ker. ülésb. jun. 5én elnökség jegyző 's toll-vívó az előbbiekt levő tanácskozás tárgya a b—i in-dítvány vala. Pontonkint vétetvén fel az, már az első ket-tőnél olly számos és hosszas eltérés fordult elő, hogy dél-utáni két óraig csak ezen két pont hozatott tisztába, azaz szavazás következtében elfogadtatott. A második pont-nál eleinte voks-egyenlőség fordult elő, mellyet egy kö-vetnek az elfogadókhöz átmenetele szüntetett meg. A kérdések miképi felállításá felett hoszas és ingerült vi-ták támadának, mellyek nagy részben a tegnapi ülésnek viszhangjai valának 's a tanácskozások rendes folye-

mát az elnökség 's egyes tagok gyakori kérelmei daczára tetemesen megzavarák. A' bolygóútkint fellobbanó szeszélyes ötletek a' hallgatókat gyakran mulattaták. A' kérdés vejele körül felhozott okokat 's ellenokokat úszszefoglalva közlendjük, mi helyt az indítvány minden pontjai felett megteendő a' végzés, mi hihetőleg jövő üléseben megtörténendik. Eddig főelvül elfogadtattott, hogy a' ház minden qualificatio nélkül ad polgári jogot, ellenben más ingatlan tulajdonra nézve megkivántatik a' a' qualificatio.

(Beküldetett.) A' pest városi polgárokból már mintegy 180 főre terjedő két század gya'ogság állott össze 's tisztikara következőkből áll: kapitány 's osztályparancsnok: Nádasy István; pénztárnok 's számvezető kapitányi ranggal: Mitterdorfer János; orvos szinte kapitányi ranggal: Pólya dr.; auditor szinte kapitányi ranggal: Terezy; segéd főhadnagy ranggal: Sandner; karmester hadnagy ranggal: Morelly; zászlótartó: Kajedán Miklós; 180 század kapitánya: Emmerling Károly; alkapitánya: Kaeskovics Lajos; két főhadnagya: Pekarik Imre 's Argauer Antal; két alhadnagya: Gyurkovics Máté 's Hegedűs Béla; 2 őrmestere: Petrini Tamás 's Paksa József; 's 6 káplár. — 2dik század kapitánya: Tóth Gáspár; alkapitánya: Martinovics Lukács; 2 főhadnagya: Schrammel Antal 's Belcsay Imre; 2 alhadnagya: Schwindler Ignác 's Sellner József; 2 őrmestere: Traversz József 's Aul József; 's 6 káplár. E' tisztikar f. hó 5kén teljes tanácsülésben Nádasy István vezérlete 's szónoklata mellett személyesen tisztelge létesültét jelentve, az alulakuláskivántató előlegestanácskozásk Szepesy p.mest. elnöklete alatt tartattak mindenkor 's igya' tisztelgőkrenézve annál meglepőbb volt a' néma fogadtatás. Sz. István király napján mint nemzeti ünnepen mind két rendű gyalog 's lovag magyar 's német egyenruhájú polgárság teljes diszben fog tisztelkedni apostoli első fejedelmünk ünnepein.

Ipargyesület. (Adakozások a' pesti mesterinas-iskolákra.) Helybeli esztergályos czéhmester Jucho József ur egy Rusz-féle számgépet készített 's azt mint ajándékot adta be az ipargyesületnek; melly e' becses adományt annál nagyobb köszönettel fogadta, minél követhetőbb példa van adva általa, mikint lehessen ez iskolák leendő igazgatóságát többszükséges czikk készpénz 's tetemes költségekkel leendő beszerzésének terheitől felmenteni a' nélkül, hogy egyesek is nehéz áldozatot kényszerülne tenni. A' szükséglenő esztergályos, bádagos 's könyvkötői czikk könnyű szerrel állíthatók ki egyenkint, de öszszesen valóban áldozatos jótétemények lesznek 's az illető mester urak bizonyosan sokkal buzgóbb pártolói ez iskolágynek, semhogy Jucho urat egyedül hagynák a' jöltevők lajstromán! Luczenbacher testvér helybeli fakereskedők 5 p. frtot fizettek le adományul ez iskolákra; továbbá a' fizikai museumra: m. gróf Keglevich Miklós ur egy jeles 's nagy villany-gépet kegyeskedett ajándékozni. Tóth Gáspár ur helybeli magyar szabó mester 100 p. forintot adott kölcsön, kamatot nem, visszafizetést pedig csak 1846ban kívánva. Végül Travnyik János ügyvéd legújabb hangszereményét, i. a' kör-magyart ajánlván ide, annak árát 4p. forintban, már készpénzül fizette be. Az illy jótétemények nemcsak az adományért üdvösek, hanem 's kivált annyiban becsesek, mert nem alamizsnák, hanem azon rokonszenz 's helyeslés kifolyásai, mellyet a' czél szentsége sugall 's mellyel a' választmányunk mindenfelől találkoznia oly jutalmazó. Csanády j.

Hazai termékek. Ára köv. volt f. évi medárdi vásárkor: timsó fehér mázs. 7 fr.; ánizs: 12—16 fr.; dárdayé, rozsnai: 13 fr.; lipói: 11 fr.; erd. aranyglété: 13—13fr. 30kr.; rozsnai mázs. 5fr. 36kr.; szerémi szilvápálinka: 11 fr. 30 kr. — 12 fr.; 30—35 foknyi borszesz foka: 6 fr. 24 kr.; toll mázsája fosztatlan: 20—68 fr.; fosztott: 30—120 fr.; pehely: 100—140 fr.; író toll ezre 18 kr.—1 fr. 18 kr.; bórparja ökörbőre: 20—26 fr.; tehénbőre: 12—18 fr.; lőbőr: 8—10fr.; bakbőr: 4—5 fr.; borjubőr: 2fr. 24 kr.—4 fr. 24 kr.; birkabőr: 1 fr. 36 kr.—2 fr.; magy. juhőr: 2 fr. 30 kr.; báránybőr: 36—48 kr.; kecske- vagy gödölyebőr: 42—54 kr.; nyulbőr száza: 25—28 fr.; édes kőmény mázs. 5—10 fr.; tapló: 14—32 fr.; sárgítófű: 4 fr. 45 kr.—5 fr.; tisztabuza pozs. 1 fr. 20 kr.—1 fr. 48 kr.; kétszeres: 52—56 kr.; rozse: 56—58 kr.; árpá: 40—42 kr.; zab: 40 kr.; kukoricz: 56 kr.—1 fr. 8 kr.; köles: 1 fr. 20 kr.—1 fr. 24 kr.; kifőzött 's fonott lőszőr mázs. 40—18 fr.; nyers hosszué: 60—80 fr.; rövid: 32—35fr.; köz. rongy: 3 fr. 12—4 fr. 30 kr.; középszerű: 6 fr. 30 kr.—8 fr.; apatini gerebenzett kenderé: 17—36 fr.; nem gerebenzett: 8—9 fr. 30 kr.; sárga méz: 15—16 fr.; rozsnai: 21 fr.; szarvasszarv száza: 34—38 fr.; ököre: 18—25 fr.; bivaly: 24—30 fr.; tehén: 8—12 fr.; marhaköröm: 6—8 fr.; szarvcsúcs: 4—16 fr.; gubacs uj 120 fto első rendű kőble: 7 fr. 30 kr.—8 fr.; 2od rendű: 6—7 fr.; 3adrdü: 4—4 fr. 45 kr.; szarvastüskébogyó mázs. 8 fr. 20—8 fr. 30 kr.; kőménymag: 22—24 fr.; asztalos enyv: 16—18 fr. 30 kr.; vetett repceolaj: 12 fr. 20 kr.—12 fr. 45 kr.; tisztázott: 13 fr. 45 kr.—14 fr. 30 kr.; lenolaj: 15 fr. 30—16 fr.; papriká: 20—22 forint; illyr hamuzsír: 12—12 fr. 15 kr.; magyar fehér hamuzsír: 10 fr. 45—11 fr. 15 kr.;

kékese: 9 fr. 15 kr.—10 fr.; kéké: 8 fr. 30 kr.—9 fr. 15 kr.; luczerna pozs. m. 18 fr.; stájer lóhere: 18—20 fr.; lenmag: 2 fr. 30—2 fr. 36 kr.; téli repcemag: 2 fr. 37 1/2—2 fr. 48 kr.; kendermag: 1 fr. 48 kr.; egy nyireti fin. gyapju mázs. 108 fr.; finomé: 75—98 fr.; középfinomé: 58—72 fr.; közöns. 34—56 fr.; ketnyireti téli finomé: 58—67 fr.; középfinomé: 45—55 fr.; köz. 32—44 fr.; nyári finomé: 50—51fr. középfinomé: 40—48 fr.; bár. gyapju: 40—100fr.; bórnyirotté: 50 fr.; timárgyapju: 36—52fr.; erdélyi zigará: 40—12fr.; bányági kézzel mosotté: 32—33fr.; kézzel mosottfűrtös magy. gyapju: 28—29 fr.; usztatotté: 23—27 fr.; feketé: 17 fr. 30 kr.; vajé: 26—28 fr.; zsiré: 14—16 fr.; nyers selyem fontja: 10 fr.; szalonna mázs. 13—14 fr.; szegedi szappané: 10fr. 24kr.—11fr. 12 kr.; finom sziksó: 9 fr. 45 kr.—10 fr. 15kr.; közöns. 8 fr. 30 kr.—9 fr.; dohány debrői 1rdü: 18—22 fr.; 2rdü: 12—16 fr.; 3rdü: 7—11 fr.; pécsi 1rdü: 8—9 fr.; 2rdü: 6—7 fr.; 3rdü: 4—5 fr.; szegedi 2odrend: 7—9 fr.; 3rdü: 5—6 fr.; tiszaháti: 8—15 fr.; tekeresé: 4 fr.; olvasztatlan fagygyú: 13—14 fr. 48 kr.; olvasztotté: 17—19 fr. 36 kr.; rozsnai sárga viaszé: 84—86 fr.; bányági: 83—84 fr.; tokaji aszu átalagja: 60—100 fr.; ménési aszu akója: 20—100 fr.; budai veres óé: 3—12 fr.; ujé: 2—4 fr.; budai fehér óé: 4—8 fr.; ujé: 2 fr. 30—3fr. 42 kr.; kőbányai óé: 14—10fr.; ujé: 3—4 fr.; hegyi fehér 's veres óé: 4—15 fr.; ujé: 3—4 fr.; síkföldi vörös 's fehéré: 2—3 fr.; termés. fehér borkó mázs. 15—17 fr.; vöröse: 13—14 fr.; alcana gyökere: 5 fr. 36—6 fr. 30 kr.; aszaltszilvá: 5 fr. 25—5 fr. 30 kr. Aigner Ferencz első, Mitterdorfer János másod-elnök ss. kk.

A' kisdedovó Int. M. O. terj. egyesület ideiglenes szállásán (király utca 1024 szám alatti házban) f. évi jun. 16kán délelőtti 9 órakor a' budapesti kisdedovók, eszmecseré végett ülést tartandak, mellyre a' n. e. közönség tisztelgettel hivatalos. Stuller Ferencz egy. titkár.

Mármaros a' kikelet legkellemes havának majusnak 1sjeit szentelé alkotványos szabadságunk fő paládiumának a' törvényhozásba befolyásnak 's jelen gyűlésevel is tanusítá, mikép Mármaros hazánk jóllétét 's fölemelkedését józan 's korszerű javításokban keresi, 's főleg a' haza lakosi érdekének egyesítésében, 's azon akadályok elhárításában, mik ezen egyesülést gátlák, ez elv adott irányt a' népnevelési munkálatnak, mellyben ifj. A. P. kifejtvé, mikép e' soknyelvű 's vallásu hazában eddig is öszszesimulásunkat az gátlá, hogy már gyermekkorunktól fogva külön neveltünk, 's így mintegy elszerelesen egymás ellenevé tétetünk, köz akarattal benne azon módosítás tétetett: hogy a' vallást kivéve, minden tanulmány (a' zsidókat is ide értve) közös, nem pedig felekezetenként felállítandó iskolákban tanítassék; továbbá ki tanítóságra képezeték, 6. éven át tanítani köteles még pedig a' szegény gyermekeket nem a' többiek költségén de ingyen, 's ha a' helységek a' 4. kijellett tanítóval meg nem elégszenek, 's két más neveznek, az illető felsőség ezen négy közül választani köteles. A' vallás tárgyában kelt leirat viszhangra talált, 's követink által pártoltatni határozatott oly módon, hogy a' szülék nevelési joga biztosítottassék, 's ha a' szülék bármelyike ígérteitől viszhálópne, 18 éves koráig minden gyermek apjavallásában neveltessék, midőn szabadon választhat a' hazában létező bármely bevett vallások közül. A' bányatörvény kevése a' kerületi ülések szellemébeni módosítással helybenhagyatott 's pártoltatott. A' körlevelek közlő Bihar megye megkeresése a' derecskeiek 's szalontaiak ügyében pártoltatott, mint szintugyan e' megye ajánlatára a' zsidók emancipatioja, 3. lelkeszt kivéve, egyetértőleg elfogadtatott, 's az emancipatio szükséges 's nélkülözhetlen létéről a' kétkedőket L. J. tb. jeles 's minden felhozható okot 's ellenvetéseket megczáfoló előadásával annyira meggyőzte 's kimerítette, hogy az utána nyilatkozotaknak alig maradt egyéb hátra, ez elnyomott embertársink sorsábani osztózás 's pártolás rövid kinyilatkoztatásánál. A' gyorsírásnak az egyetemléni tanítására 's Hajnik Pál tanítószágra alkalmazása végett Zala felszólitó levele pártoltatott, Szabolcsnak a' követek verificatioját a' megyéknél meghagyatni k i v á n ó körlevelével szint egyetért meggyék 's ezen hatóságot az alsó táblának megadatni ellenzi. Olvastattak még Pozsony 's Közép Szolnok megyéknek a' Széchenyi gr. teledkija elfogadást pártoltatását ajánló megkeresései is; ezek azonban csak akkor fognak tárgyalatni, midőn a' haza közszükségei, 's azok fődözhetése iránt kiküldött választmányi jelentés követink által meg fog küldetni; annyit azonban röviden előre is megjegyzek, hogy a' kereskedési 's rokon tárgy választmányi munkálat már küldöttsegi leg tárgyalatván, abban subsidium helyett a' kölcsön eszméje pártoltatik; e' munkálat azonban csak a' júniusban tartandó évnegyedes gyűlésen, mellyre az öszszes nemesség meghivatik, levén tárgyalandó, jelenleg a' jósolgatásokkal felhagyok, félve attól hogy itt is, mint régebben Vasban, ezek rosszul üthetnek ki. A' szabad községek szinte rendeztetni kívántatnak a' kerületi va-

lasztmányi munkálat szellemében. Váratlan volt a' helytartótanácsnak megyénkhez küldött intézvénye, mellyben tudatja, hogy a' mennyiben a' követválasztás után elkövetett rablások 's gyilkosságok által megháborított közbátorságunk, smég is e' büntettek megvizsgálása mindedig a' tisztviselők át elmulasztott, e' hanyagság megvizsgáltatására uolag kir. biztosul Zólyom megyei főispáni helytartó m. Inkey Imre ur küldetik ki; e' feladás mennyiben legyen alapos, annak idejében közlendem; jelenleg azonban csak azt jegyzem meg, hogy megyénkben három rendű be nem végzett kir. biztosság van, — a' bajokon azonban segítheti alig fogunk, mig az administratio egyszerűsítve, 's felelősséggel öszszekötelve nem leend. — Szóllósy Balázs.

Honti közgyűlés. Majus hó 20kán főispáni helyettes Luka Sándor elnöklete alatt tartott közgyűlésünkben, a' szokott tisztelkedések 's a' m. elnöknek e' megye Rdeit üdvözölő beszéde megelőztével, fölvetettek követink tudósításaiból — kik ezentul a' m. elnök indítványa következtiben, minden egyes szavazataikról tudósítandak — 1) a' egyes házassági ügyben érkezett kir. leirat, melly a' szőlők többségénél fogva el nem fogadtatván, utasításunkhoz hiven pártoljuk ezentul is a' Rdek felirat- 's törvényjavaslatát; 2) Erdély részeinek tetleges viszhacsatoltatása mibenlétéről értesítő, 's 3) országgyűlésünk folyamatá siettető kegy. kir. leiratok, mind kettő tudományul vetetvén; Turócznak a' nemes személyére nézve városi adótul mentesítettését tárgyazó; Arad megyének ismét katonai kihágást panaszoló 's Szabolcsnak Paget honfussitálni ajánló levelei — de ez utóbbi szavazat nélkül, 's a' magyar nyelv tudása mellett pártoltattak; 's ezen 's máskisebb érdekű tárgyak valának az első 's másod napi tanácskozás tárgyai 3dik napon iránti főrendi üzenet a' városok beszerkezete tárgyalatott. Hont megye szavazatával a' polgárság számát csökkenté, mert az e' részbeni főrendi észrevételek közül az e) pont fogadtatott el, t. i. a' felügyelők, a' főrendi szavazatot kivéve a' megyei főispánok típusára, 2) a' polgári képességre a' főrendek szerinti minimum meghatározása, 3) a' képviselőknek a' főrdék szerinti választatása. Ennyi elég hogy e' lap tisztelt olvasóji tudják ez ügyben, melly oldal győzött, de nem elég, miszerint sejdítse, hogy a' bal oldal a' szellemi sorompókat kelletlenül hamarabb oda hagyta, igen, mi akkint harczoltunk, hogy ha spartaiak volnánk, e' csatábuli honn tértünk, Sparta- 's anyáink, a' szegény legkinos dulásit állják ki, mert sebeinket nem mellünkön, de hátainkon lelendik. Jövő közgyűlésünk aug. 25én törv. székeink sept. 2án veendik kezdetüket. E' gyűlés alkalmávalépitettendő megyeházánk alapkövének elnökünk által véghez vitt letételét ültük 's adja Isten, hogy valamint az alapirat ellenére, az nemcsak nemesek, de az adózók költségein is (ha csak a' sok kézimunkát semminék nem keresztelték) épül, ugy annak felépültével abban ne csupán a' kiváltságos osztály de okszerűen a' nép is képviselve tanácskozzék! H. M.

Temesvár május 29kán 1844. Szab. kir. városunk tisztújítása, m. sárosfalvi Bittó Albert szerémi főispán helyettes ur kir. biztosi elnöklete alatt, számos minden rendű hallgatóság jelenlétében, f. hónap 23. 's 24dik napjain ment végbe, a' választás kivétel nélkül tükös szavazat utján történt. Legelőbb is a' 38d. számar olvad választó polgártestület egészítettvén ki, hatvanosakká lettek: Vörkonyi Adám általános szótöbbséggel; továbbá Persuder Lajos, Kümmel Ign., R a n n e r Ján., Beichel József, Rieger, Veiler, Klier, Zsvikovics Tiv., Winkler, Joannovics György, Seidl József, Popovics Tiv., Cirich Péter, Barbulovics Miklós, Sprung Antal, Popovics Beme, Uhrmann, Bugarszky Sándor, Pertsch Fer., Georgievics György 's Papa Konstantin. Ezután népszószólónak Persuder Lajos választaték meg. Másnap folytatván a' választás a' tisztikar következőleg alakult: polgármester: Preyer János; főbíró: Popovics Márk; kapitány: Veszelinovics Pál; tanácsnokok: Koronghy János volt polgármester, B a k i e s János volt kapitány, Stockinger Antal, végre azon tanácsbeliek helyeire, kik ellen bizonyos kihágások miatt fenyítő per foly, a' kir. biztos által ideiglen kinevezve: Kozulovics János, Niamesy Ignác 's Veigl József; főjegyző: Urbányi Lőrincz; aljegyző: Paulovics Arkád; tollnok hely: Theodorovics Miksa; községjegyző helyett: Prenner János, t. főügyész: Nedelkovics Péter; alügyész: Petrovics P.; telekkönyvvivő: Guics Illyés. Hogy a' többi hivatalban valahára magyarul tudó 's működhető egyedet szemléhetünk, hazafini nézetből igen örvedetes; helybeli érdek tekintetéből mindazáltal nem egészen kielégítő, mert egy titkon szóti pártmű befolyásától, mellynek fonalaít értőbb szemek könnyen észrevehék, e' polgári joggyakorlat sem maradhat menten. Szép volt egyébiránt e' választás ideje alatt a' város polgáriban felébredt köz szellem tanujeleit szemlélni. Első nap estén ugyan is nem kevesebb mint száz fáklya lobogott az utcákon zene kíséretében 's éljen kiáltásokkal ünnepélyes menettel föl 's alá vonuló lakosság kezében; melly a' királyi biztost, egyik újdun választott kültanási tag J. Gy. által magyar nyelven üdvözölte. Másnap este a'

fáklya-s népszám még nagyobb volt; 's ekkor megkösztentett az új népszónok által minden választott tag. És örült az ember; mert e város polgármesterétől 's főbirájától illy maga nemében úgy is legelső ünnepélyen először hallhatott magyar beszédeket 's köszönő nyilatkozatokat; a népszónok pedig valahányszor anyanyelvén emelt szót: bocsánatot kért beszédét német ajkán ejthetni; mert ugymond bár testtel lélekkel magyar, de a nevelés a hazai nyelv tanulását tőle megvonta. — Tisztelet előtt napon tartott közülésben egy felsőbb rendelvény hirdettetett ki, mellynél fogva K. Gy. tanácsnok 's helyettes kapitány több hivatali visszaélés miatt hivatalától felfüggesztetett 's bűnvád alá vonatni rendeltetett. Tegnap a választó polgárság által a városi tánczteremben népes lakoma adatott. Végre ma kir. biztos ur ömga e tisztú visszaélések által rég hanyatott város ügyeinek hálát igénylő rendbehozása után a lakosság szíves üdvözlésével közt körünkől elutazott.

Spanyolország.

(A' madridi hatósági választásoknál a' ministerség győzött. Határozat a' vámvonaltól iránt.) Máj. 24-dikén mentek véghez Madridban a' hatósági választások, miknél a' miniszterpártiak majd minden ellenzés nélkül győztek, miután a' szabadelműek nem akartak szavazni, 's ez eredmény ellen nyíltan készülnek föllépni; mi azonban nem fog kivánt sikerrel birni, mert a' ministerség nem fogja méltó panaszuat kihallgatni. — A' kormány a' francia határszéli vámvonalt ismét Ebro folyam mellé akar alkalmazni; de a' vámjunta ezt határozottan ellenzé, mivel még a' szökevények miatt is rendkívül szükséges megtartani a' mostani vámvonalt. — Politikai véleménykülönbség miatt az egész félszigeten folyvást számos elfogatás történik, elannyira, hogy a' várbeli börtönök alig elegendők már a' foglyok befogadására. — Alicanteban a' kormány dohánygyára leégett, a' kár igen tetemes.

Anglia.

(O'Connell elítéltetett. Etoni diák-ünnepély. Rozsalása Joinville hg röpiratának.) Maj. 30-án a' dublini eskütszék csakugyan kimondá O'Connell 's társai el-

len a' végítéletet. Az a g g izgató egy évi börtönrre 's 2 ezer font sterlingre ítéltetett, 's e' mellett 10 ezer fontnyi kezességet tartozik kiállítani, felét saját vagyonából, felét pedig két idegen részről. — Maj. 29-én üllő meg szokott évi nagy ünnepét az etoni tanulóifjúság, Albert hg jelenlétében, ki 150 arannyal ajándékozta meg őket költségeik fődözhetésire, részint a' királyné, részint saját nevében. — Joinville hg röpirata egészen föllázítá az angol sajtót, mellynek nagy része kimondja egyenesen, mikép maga Lajos Fülöp is tökéletesen pártolja a' martalóczkodási tervet, mi annál rutabb, miután tavaly olly nyájasan fogadá Viktoria királynét. Egyébiránt számokkal is bizonyítják keserű kifakadásai mellett az angol lapok, mikép a' francia tengerészet, martalóczrendszer mellett sem fog az angol tengerierő ellen sikerrel harcolhatni.

Franciaország.

(Részletek Laffitte temetési ünnepélyéről.) Laffitte eltakaritása fényes szertartással ment véghez, a' gyászkiéret olly nagy volt, hogy egy pontnál elhaladására egész óra kivántatott. A' kormány csendzavartól félt 's roppant fegyveres erőfeteje ki, mellyre azonban nem volt szükség. Arago tartá az első gyászbeszédet, 's minden politikai czélzást gondosan kikerült, egyedül csak polgári erényt iparkodván kiemelni a' Jelles elhunynak. Utána Visinet szólott, a' roueni választók küldöttsége nevében, 's végre még Garnier-Pagés, Gouache tanuló és Dupin is szólottak, az előbbi kettő meglehetősen radical szellemben. Temetés után Arago és Béranger hintájából az ifjúság a' lovakat kifogta, de csakhamar üres kocsi huztak, mert az említett két férfi észrevétlenül kishant belőle. A' gyülekezet csöndesen oszlott el. —

Görögország.

(Az új ministerség nagyon gáncsoltatik.) Több athenei levél egy ujra bekövetkezendő ministeri változásról beszél, melly esetben majd Koletti leend a' nap

embere. A' ministerekkeli elégtelenség általános, melly leginkább a' követek. nemzetig yülésre küldendő követek választásánál mutatkozik elannyira, hogy az gyakran és sok helyen katonai erő közbenjárulását követelő komoly kitörésekre szolgáltat alkalmat. Ama titkos társulat, mellyről minap szó vala, csakugyan nappisták machinatiója, mellyet egy Valianos nevű tulzó hazafi vigyázatlanságból árult el a' nélkül, hogy annak főnökeit megnevezte volna. — Athene előtt egy idő óta, egy francia és egy angol hadihajó horgonyoz 's a' kir. palota őrei kettőztetvék.

Törökország.

(A' nagyur utazandik.) Egy sztambuli levelező valószínűvé teszi azon hirt, miszerint a' szultán csupán szórakozás végett Sztambul környékét beutazandja, 's a' fővárost még e' napokban oda hagyandja. Hiedelem szerint a' fiatal uralkodó a' hercegek szigetét, a' tengeröbölt, Nicaea 's Brussa városokat, továbbá a' dardanellai tengerszorost, Mitylene szigetét, végre Smyrnát fogná magas látogatásával szerencsésíteni. Vajjon azonban az utjában eső tartományokban, az arnauták által elkövetett botrányos eseményeket figyelmére méltatandja e' igen bizonytalan, miután ő főnségének ezen egész utja, az összehalmozott kormánygondok elűzésére, leginkább pedig a' három életbeli pazar kéjelvezetekből megpihenésre van számítva. Riza és Mehemed pasa előre siettek, rendelkezéseket tenni, hogy a' szultán mindehnyütt kellő lelkesedéssel fogadtassék. Majus 14-ről érkezett sz. pétervári tudósítások gyantitani akarják, mintha a' két ösmeretes szerb származott, Sistolov elhagyására csakugyan engedelmet nyert volna, 's e' hó első napjaiban hazájába visszatérné. Szerbiában most mély csend uralkodik. A' fejedelem Topola helységben, holatya Czerny György sirja van, egy emléktábla házat 's iskolát szándékozik állíttatni, hogy ez által atyja neve magasztos módon örökíttessék. A' szerb kormány udvarukat azon tulzott gondolatra szándékozik birni, hogy Bécsben lakó Milos hg onnan tiltassék ki.

ÉRTESÍTŐ.

Személyes leírása

azon gonosztevőnek, ki f. évi majus hó 21-én Pozsonyban Orosz Elek, Ungygyei követ uron elkövetett gyilkolásban részt vett. Annak neve: **Toronyi István** sopronygyei nemes-kéri születés, idejére 24—26 esztendő, szolgálat-nélküli hajdu, magas közepes termetű, szökés gesztenye-szin haju, pelyhszédő hajuszu, kevéscs arc- és ajak-szakálu, savó-szin szemű, gömbölyű teljes síhedző képű, beszél jól magyarul és ráczul, keveset németül is, jár világos kék dalmányban, fehér zsinórral, veres sapkában, tuzok-trapp-szinű pantalonban. — **Szekrényes városkapitány.**

Körműzei malom-haszonbér.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár magas rendeletéből közhírré tétetik: mikint a' megüresült besztercebányai püspökségnek sz. kir. és bányászati Körműzei városában az őrlésre kizáró szabadítékkal ellátott hat kerekű malma f. e. augusztus 5-én tek. Bars vármegye Szent-Kereszt mezővárosában, hol a' feltételek is megtekinthetők, 1815-ik évi január 15- napjától egész 1847-ik évi dec. utóljáig árverés útján haszonbérbe fog adatni. A' bérleti szándékozók elegendő bánatpénzzel ellátva jelenjenek meg 1—3

Köröscsma haszonbérlet.

T. Csongrád megyeheli Szentcsma városának 4 belső 's 2 külső vendégfogadóban és ben a' városban bérletendő magános házaknál 36 csapszékben gyakorlandó köröscsmátatási 's illetőleg vendéglési jogai, mindegyik fogadó 's köröscsma iránt külön 's egyenkint tartandó árveréseken folyó 1844. novemb. 15- napjától kezdődve három egymást követő évre haszonbérbe fognak adatni. Az árverés határnapja 's helye leszen f. évi július 23-dikán Szentcsma városa közházánál. Bánatpénzül a' belső nagy fogadóra nézve 200 a' dombi Csillag 's Serház nevű belső fogadókra valamint a' Kuczeri külső csárdára nézve egyenkint 50; a' Vekeri csárdára 100; végre a' magányos házaknál nyitandó köröscsmákra nézve egyenkint 20 p. forint határozatott. Ovópénzül a' szerződés aláírásaiakkor tüstint 1/4 évi illető haszonbér letendő. A' szerződés többi feltételei a' városbírói 's jegyzői hivatalnál megtudhatók. 1—3

Kötélszállítási hirdetés.

A' nmgu magyar királyi Kamra rendeltére, a' mármarosai kir. soáknai-sószállító-erdő- és gazdálkodó tisztségekhez megkivántató kötelek elkészítése és szállítása folyó évi június 17-dik napján délelőtti 9 órakor Szigeten a' mármarosai k. igazgatóságánál tartandó nyilvános és

közönséges árcsökkenés útján, következendő feltételek alatt, hat egymást követő évre ngymint 1845. január első napjától egész 1850-iki december hó 31-ik napjáig kiadatik.

1) A' megkivántató különféle kötélfajok mennyisége körülbelül 350 mázsa, mellyeknek hossza, vastagsága, sulya, a' szerződési feltételekbe, mellyek az említett kamrai igazgatóságánál átláthatók van iktatva.

2) A' nagyobb kötélfajok, ngymint a' soáknai gép-orsó-járgány- és révkötelek, csak Szigeten a' vállalkozó kötéltverő gyárában az ezekre használandó magyar bácsmegeyi, vagy lengyel podóliai tisztán gerebenzett, ép és erős kenderből a' szabályszerű kötéltverésre kirendelendő keb. tisztviselő időszerinti felvigyázata alatt leszenek elkészítendők, a' vállalkozó pedig tartozik az elkészített kötélfajokat tulajdon veszedelmén és költségén az illető tisztségekhez szállítani, hol azonnal az általdás után, azoknak szerződés szerinti ára kifizettetni fog. Minden évben november hónapban a' következendő évre megkivántató kötelek mennyi- és minemisége a' vállalkozó kötéltverőnek tudtára fog adatni.

3) A' csökkenésre kikiáltandó ára a' fontszámra szállítandó köteleknek 13 3/4 kr. p. p. határozatatik, a' bánatpénz pedig 800 ftra p. p., melly csak kész pénzben, vagy status-kötelezvényekben elfogadható; az árverés előtt megkivántatik még a' cautionnak vagy kezességek bemutatása 2000 ftról p. p., vagy készpénzben, és status-kötelezvényekben; vagy pedig kétszer annyi értékű fekvő jószágról szóló kötelezvényben, mellyek adóssággal terhelve nincsenek, azon felül még az itt ismértellen vállalkozótól megkivántatik vagyonáról és maga jóviseletéről szóló hiteles bizonyítványok bemutatása.

4) Szóvali ajánlat mellett, a' nyilvános árcsökkenésnél, előleges írott ajánlatok is elfogadhatnak, legkésőbb

az árcsökkenési napot megelőző estéig a' mármarosai k. kamrai igazgatóság elnök-ségénél, azon felültralt kötélszállítási ajánlat ha azok a' fentebb meghatározott bánatpénzzel vagy annak letételéről szóló bizonyítvánnyal 's a' többi fenérintett oklevéllel; nemkülönbön azon nyilatkozattal el leszenek látva; hogy az ajánló az árcsökkenési és szerződési feltételekhez mellyek felolvásával az árcsökkenési munkálat kezdődik magát feltételelenül és visszahuzhatlanul kötelezend.

5) Az árcsökkenéshez csak kötéltverő mestereberek vagy a' kik ezen mesterséget műértökkel tulajdon gyáraikban gyakorolják, bocsáttathatnak. Szigeten aprilis 22-én 1844. 2—3

Árverési hirdetés.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár rendeltéréből a' megüresült kalocsai érsekséghez tartozó gabona u. m. a' kalocsai magtárból 428 p. m. tiszta buza, 1788 pm. árpa, 34 pozsm. szemes és 218 pm. csöves kukoricza, a' hajósi magtárból 865 p. m. tiszta buza, 737 pm. árpa, 31 3/4 pm. szemes, és 2157 p. m. csöves kukoricza, elvégre: a' sz.-istváni magtárból 793 pm. tiszta buza 110 pm. árpa, 5 pm. szemes, és 1625 pm. csöves kukoriczának eladása végett irásbeli ajánlatok által e' f. év június 17-én a' kalocsai igazgatósági hivatalnál szokott délelőtti órákban árverésfogatatni. A' venni szándékozók tehát a' 200 ft. p. g. pénzben szabott bánatpénzt a' kalocsai uradalmi pöntzárban előleges letenni, és határozottan kitett számokban kifejezett igéreteiket minden egyes gabona-nemekért különösen sajátkezűleg aláírt, 's lepecsételt nyilatkozatokban az érintett napon legfőlebb déli 12 óráig, a' felhozott igazgatóságnak, a' hol az eb-beli szerződési feltételek is megtekinthetők, benyújtani köteleztetnek, mellyben az ajánló lakását kitenni, 's hozzá a' letett bánatpénzről szóló nyugtatványt mellékelni tartozik. 3—3

Ó cs. 's apost. kir. fős a' szőregi kamrai uradalom számára építő 's urbéri mérnök-rendszerezést legk. elhatározott méltóztatott, ki egyszersmind a' szőregi kincstári épületekre ügyelend; dija leendő évenként: 600 p. g. for., 40 pozsm. kétszeres, 6 öl tűzifa, írószerekre 10 fr., 6 öl tűzifa az iroda számára, 's uradalmon kívüli utazásoknál X-dik osztályu napdíj. E hivatalt elnyerni kívánók, építő, urbéri 's vízépítési gyakorlati mérnökismere-

reteiket tanúsító folyamodásikat hat hét alatt a' temesi kir. kam. jószágigazgatóságnál nyujthatják be. 2—3

Váltó-ügyvédvizsgálati hirdetés.

A' tek. kir. váltó-felügyényszék czennel közhírré téteti, hogy kik a' legközelebb alkalommal váltó-ügyvédi vizsgálatot kívánalm letenni, köz-ügyvédi hitlevéllel nemkülönbön erényes magukviselet 's legalább fél évi váltógyakorlatot tanúsító hiteles bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat f. évi máhályó elejétől azon hó 15-keig a' kir. váltó-felügyényszékhez, ennek iktató hivatalában adják be. Pesten 1844 pünkösthó 30-án. Fogarasy János. 2—2

Árverési hirdetés.

Tek. Esztergom megyében bécsi országon fekvő Tath helységhez tartozó szőlőhegyen bírói foglalás következtiben f. évi július 3-án 's utána következő napokban, reggeli 9. órakor, mintegy 30. darab kisebb, nagyobb, ngymint: 15 20. 30. 50. akós összesen 600 akóra való vasabroncos csinos készületű hordó; 350, akó 1822-ki és 1844-ki fehér neszmélyi bor; 's három kövel és téglával kirakott igen jó pince prészázzal: 's ezek után levő 18 kapás több darabra elosztható szőlő készpénzletés mellett eladandó leszen, a' venni szándékozók ezennel illendően meghivatnak. Tokodon jun. 3-án 1844. 2—3

Haszonbérlet.

Szathmár-Németi sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy f. é. július 4-én tartandó árverésen a' városban Szamos-folyó mellett levő serháza; fős ez mérhetés jogaf. e. november 11-ől három évre haszonbérbe leszen kiadandó, a' midőn is 362 ft 36 1/2 kr. e. p. bánatpénzzel ellátva a' kivenni szándékozók meghivatnak. Kelt Szathmár-Németiben 1844. majus 4-én tartatott tanács gyűlésből. 1—3

Svelezi marha árverés.

Mélt. Hunyady József gr. Ürményi uradalmi gazdasági hivatala közhírré adja, hogy f. é. június 25-én reggeli 9 órakor t. Nyitra megyében Ürményhez közel levő Mező-Keszy pusztán 40 darab fejőstehén és üszó 's 12 darab 1, 2, és 3 éves bika, mind vörös és vöröstarka svelezi marha, nemkülönbön több hizott tehén és ökör árverés útján kész fizetés mellett eladatni fog. 3—3